

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ДРУГЕ ФАЗЕ ТУРИСТИЧКОГ РИЗОРТА
"ЈАБУЧКО РАВНИШТЕ" НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ**

ЦЕП

Центар за планирање урбаног развоја

ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ДРУГЕ ФАЗЕ
ТУРИСТИЧКОГ РИЗОРТА „ЈАБУЧКО РАВНИШТЕ”
НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ

Београд, јул 2016.

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
Плана детаљне регулације
друге фазе туристичког ризорта
'Јабучко равниште' на Старој планини**

инвеститори:
Јасен Бабић, Горан Антић, Милан Баша

носилац израде:
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ

обрађивач:
ЦЕП - ЦЕНТАР ЗА ПЛАНИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА

Београд, Захумска 34

Координатор на изради Извештаја:

Љубина Стефановић Тасић, дипл.инж.арх.

чланови тима за израду Извештаја:
Саша Карајовић, дипл. просторни планер
Ана Ивановић, дипл.инж.арх.
Милан Павићевић, дипл.инж.саобр.
Татјана Даутовић, арх.

директор ЦЕП-а:

Љубина Стефановић Тасић, дипл.инг.арх.

Београд, јул, 2016.

С а д р ж а ј

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	4
1.1 Преглед садржаја и циљева плана и односа са другим планским документима.....	6
2.0 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА	14
2.1 Природне карактеристике простора	14
2.1.1 Геоморфолошке карактеристике.....	15
2.1.2 Клима и метеопараметри.....	16
2.1.3 Флора и фауна	17
2.2 Створене карактеристике простора.....	19
3.0 КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ	22
3.1 Разматрана питања и проблеми заштите природе и животне средине у оквиру плана и образложење разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене.....	23
4.0 ПРЕТХОДНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	24
5.0 ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	25
6.0 ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА	28
6.1 Приказ процењених утицаја Плана на животну средину	28
6.2 Начин на који су при процени утицаја у обзир узети чиниоци животне средине	34
6.3 Начин на који су при процени утицаја у обзир узете карактеристике утицаја	35
7.0 СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ	37
8.0 МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	38
9.0 ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	41
9.1 Индикатори за праћење стања животне средине	41
9.2 Права и обавезе надлежних органа	42
9.3 Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја	43
10.0 ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	45
11.0 КОРИШЋЕНА МЕТОДОЛОГИЈА	46
11.2 Тешкоће у изради стратешке процене утицаја.....	48
Списак прилога:.....	49

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Овај извештај се ради на основу Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/2004 и 88/2010), али и на основу других прописа који третирају ову материју.

Ова Стратешка процена на животну средину је урађена у складу са Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04), Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09), Законом о туризму („Службени гласник РС”, бр. 36/09), Законом о јавним скијалиштима („Службени гласник РС”, бр. 46/06), Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14 и 145/14), Програмом развоја планинског туризма на подручју Старе планине („Службени гласник РС”, бр. 85/2007), Просторним планом подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина („Службени гласник РС”, бр. 115/2008), Уредбом о заштити Парка природе Стара планина („Службени гласник РС”, бр. 23/2009), Извештајем о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина на животну средину, Институт за архитектуру и урбанизам Србије – ИАУС, 2008.

Припрема Извештаја о стратешкој процени је део процеса процене утицаја плана на животну средину у оквиру Стратешке процене утицаја која подразумева спровођење поступка консултација, уважавање извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, као и пружање информација и података о донетој одлуци.

Аутори Студије су посебно у виду имали Услове заштите природе издате у Решењу Завода за заштиту природе Србије (03 Бр. 019-7/2 од 29.02.2016. год.)

Основна начела стратегије процене, која су прихватили и обрађивачи овог извештаја, су:

- 1) Начело одрживог развоја – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем

услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

- 2) Начело интегралности – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове.
- 3) Начело предострожности – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.
- 4) Начело хијерархије и координације – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм.
- 5) Начело јавности – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

1.0 ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

1.1 Преглед садржаја и циљева плана и односа са другим планским документима

- 1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ**
 - 1.1 Правни основ
 - 1.2 Повод и циљ израде плана
 - 1.3 Граница подручја плана
 - 1.4 Подлоге за израду плана
 - 1.5 Условљености из плана вишег реда
 - 1.6 Урбанистичке обавезе
 - 1.7 Оцена постојећег стања
- 2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**
 - 2.1 Образложење концепта
 - 2.2 Намена површина
 - 2.3 Правила регулације и нивелације
 - 2.4 Правила парцелације и препарцелације
 - 2.5 Саобраћајне површине
 - 2.6 Слободне и зелене површине
 - 2.7 Техничка инфраструктура
 - 2.7.1 Водоводна мрежа
 - 2.7.2 Одвођење отпадних вода
 - 2.7.3 Водопривреда
 - 2.7.4 Електроенергетска мрежа
 - 2.7.5 ТТ мрежа
 - 2.7.6 Снабдевање природним гасом и топлотном енергијом
 - 2.8 Остали услови за уређење простора
 - 2.8.1 Инжењерско-геолошки услови терена и геотехничке препоруке
 - 2.8.2 Услови заштите културних добара
 - 2.8.3 Услови заштите животне средине
 - 2.8.4 Мере заштите од елементарних и других непогода и услови и захтеви од интереса за одбрану земље
 - 2.8.5 Услови за планирање и пројектовање приступачног простора
 - 2.8.6 Услови за прикупљање и евакуацију отпада
 - 2.8.7 Мере енергетске ефикасности изградње
 - 2.9 Упоредни приказ површина и намена постојећег стања и планираног решења
- 3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА**
 - 3.1 Правила за постојеће објекте
 - 3.2 Правила за изградњу објеката
 - 3.2.1 Спортско рекреативне површине – зона Р
 - 3.2.2 Туристички смештај – зона Т
 - 3.2.3 Индивидуално становање – зона С
 - 3.3 Услови за даљу разраду и спровођење плана
- 4. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ**
 - 01 КАТАСТАРСКО-ТОПОГРАФСКИ ПЛАН 1:2000
 - 02 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ 1:2000
 - 03 ПЛАН НАМЕНЕ ПОВРШИНА 1:2000

04	ПЛАН РЕГУЛАЦИЈЕ И НИВЕЛАЦИЈЕ	1:2000
05	УРБАН. РЕШЕЊЕ САОБРАЋАЈНИХ ПОВРШИНА	1:2000
06	ПЛАН ПАРЦЕЛАЦИЈЕ ПОВРШИНА ЈАВНЕ И ОСТАЛЕ НАМЕНЕ	1:2000
07	СИНХРОН ПЛАН	1:2000
5.	ДОКУМЕНТАЦИЈА	
1.0	ОПШТИ ДЕО	
2.0	ГЕОДЕТСКЕ ПОДЛОГЕ	
3.0	СТЕЧЕНЕ УРБАНИСТИЧКЕ ОБАВЕЗЕ	
4.0	КОНЦЕПТ ПЛАНА	
4.0	ЕЛАБОРАТИ	
5.0	УСЛОВИ И МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА	
6.0	РЕГИСТРАЦИЈА И ЛИЦЕНЦЕ	

Циљеви Плана

Повод за израду предметног Плана детаљне регулације је иницијатива наручиоца да на делу предметне локације приступи изградњи туристичких смештајних капацитета у складу са урбанистичким потенцијалом локације и адекватним урбанистичким условима.

Према Просторном плану подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина („Сл. гласник РС”, бр. 115/08), предметна локација се налази у оквиру Туристичког ризорта „Јабучко равниште”, за који је предвиђена детаљнија разрада доношењем одговарајућих урбанистичких планова. У циљу примене наведеног Просторног плана и Програма развоја планинског туризма на подручју Старе планине („Сл. гласник РС”, бр. 85/07) до сада је разрађен простор од око 171 ha, северно од предметне локације, којим је плански дефинисана прва фаза туристичког ризорта „Јабучко равниште”.

Скупштина општине Књажевац је на седници одржаној 14.03.2014. године донела Одлуку о изради Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини („Сл. лист општине Књажевац”, бр. 05/14).

Циљ израде плана је:

- стварање планских могућности за квалитетно коришћење и опремање предметног простора и изградњу нових туристичких садржаја;
- дефинисање детаљне намене простора, мреже саобраћајница и регулационих линија јавних површина и улица;
- обезбеђивање капацитета техничке инфраструктуре

а у складу са Програмом развоја планинског туризма на подручју Старе планине, природним карактеристикама предела и принципима заштите и унапређење животне средине.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини (одлука бр. 350-3/2014-04 од 06.02.2014. године), ради сагледавања, процене и утврђивања штетних утицаја на животну средину на основу планираних промена у просторно-функционалној организацији подручја и мера за њихово смањење, спречавање и отклањање.

Однос са другим планским документима

Плански основ за израду овог Плана детаљне регулације је **Просторни план подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина** („Сл. гласник РС”, бр. 115/08). Предметна локација налази на територији општине Књажевац, у режиму заштите III степена, у оквиру Туристичког ризорта „Јабучко равниште” за који је предвиђена детаљнија разрада доношењем одговарајућих урбанистичких планова.

Просторни план обухвата подручје Парка природе (1.143,3 km²) и делове туристичке регије Стара планина, укупне површине од око 1.542 km², на деловима територије општина Димитровград, Пирот, Књажевац и града Зајечара.

Режими заштите природе

У делу Просторног плана који обухвата Парк природе, успостављају се зоне заштите I, II и III степена. Детаљан опис граница зона са режимом заштите I и II степена и границе Парка природе, утврђен је Уредбом о заштити Парка природе „Стара планина” („Сл. гласник РС”, бр. 23/09).

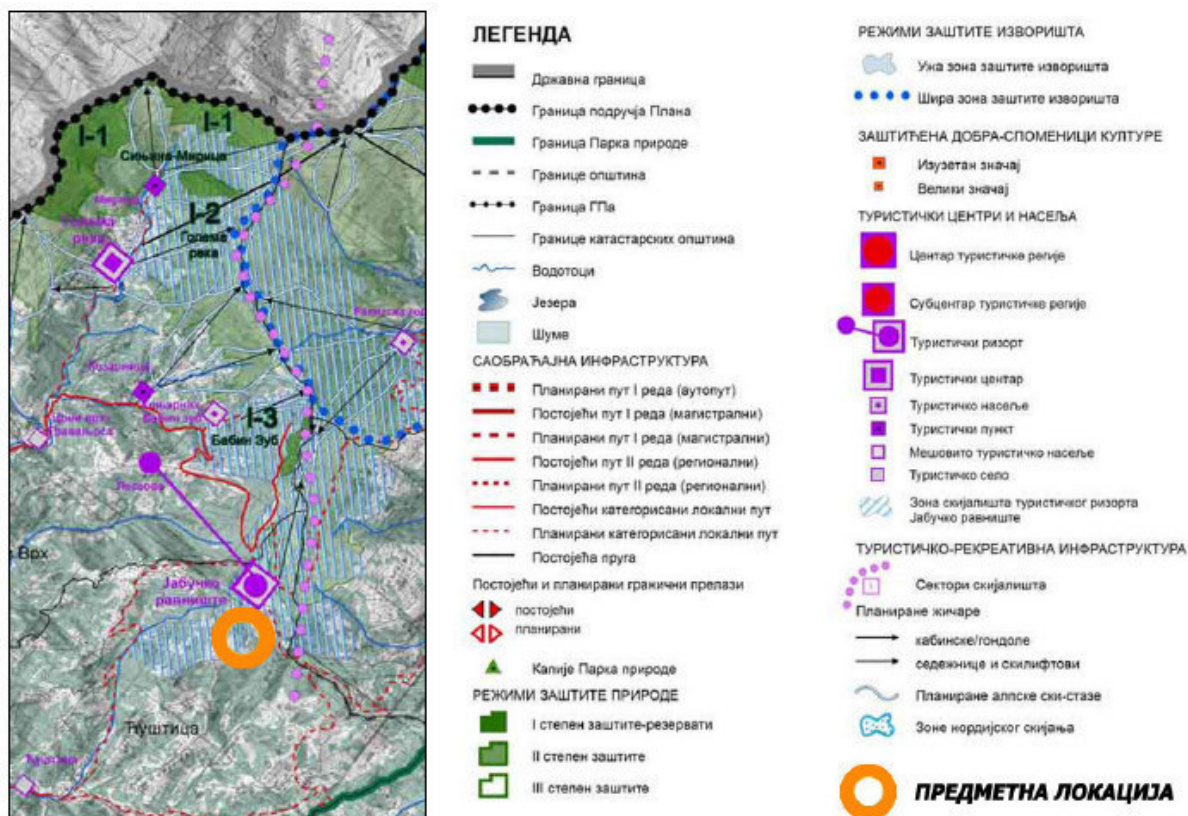
На подручју Парка природе са режимом заштите III степена (904,93 km²) успоставља се режим са селективним и контролисаним газдовањем природним ресурсима, изградњом и коришћењем простора и активностима у простору, уз услов одржања високог квалитета животне средине, биолошке и предеоне разноврсности. То је пољопривредно-шумска и насеобинска зона, која осим планског уређења и комуналног опремања постојећих насеља, подразумева и планску изградњу туристичког ризорта, туристичких центара и насеља и туристичко-рекреативне инфраструктуре (алпског и нордијског скијалишта, сноуборд стаза и паркова, голф терена и других спортско-рекреативних терена), техничке инфраструктуре и др.

Туристички потенцијали

Подручје Просторног плана представља простор са посебним туристичким потенцијалима, погодно за савремене активности целогодишњег туризма и рекреације, као и културолошке презентације, за еколошки ексклузивну пољопривредну производњу здраве хране и друге активности комплементарне Парку природе и туризму (шумарство, водопривреда, производња чисте енергије, чиста индустријска и занатска прерада и друго).

Капацитет простора и рељеф Старе планине омогућавају реализацију како туристичких центара и насеља, тако и спортско-рекреативне понуде у простору.

Слика 1: Туризам, заштита природних и културних добара

Значајни туристички потенцијали на широком високопланинском простору Старе планине су терени погодни за високо-квалитетно алпско и нордијско скијање (са хладним експозицијама, висинским разликама стаза до 1.000 m, трајањем снега до пет месеци, уз повољне травне терене континуалних нагиба и са мало шуме) међународног и националног значаја, како за рекреативно скијање, тако и за спортска такмичења међународног и националног ранга, по стандардима Светске скијашке федерације (FIS).

Посебни потенцијали за развој туризма су очувана природа и природне вредности Парка природе уз услов интензивније и организоване заштите, презентације и контролисаног коришћења. У општини Књажевац то су високопланински врхови, гребени и падине Старе планине са вредностима и стаништима у шумама, на пашњацима и тресавама у сливу Црновршке реке, као и предели Јаношица – Ново Корито, Радичевска река, Репушница, Папратска река и падине од Орловог камена до Јабучког равништа.

Туристички ризорт

Туристички ризорт Јабучко равниште на заравнима Јабучко равниште, Дебели Рт и Лескова (1.240-1.500 m н.в.) у оквиру КО Црни Врх и Ђуштица (општина Књажевац) и КО Засковци (општина Пирот), на основу Уредбе и Закључка, утврђује се са следећим капацитетима и садржајима:

- туристичких лежаја укупно 22.861 (на територији општине Књажевац 21.450 и на територији општине Пирот 1.411 лежаја), од тога Јабучко равниште (са Дебелим Ртом) 18.576 и Лескова 4.285 и то: 13.943 за алпске скијаше/сноубордере (61%) и 8.918 за нордијске скијаше и нескијаше (39%), са следећом структуром: дестинацијски хотел 1.901 лежај (8,31%); смештај у „селу”/„кондотелима” 8.748 лежаја (38,27%); породични мини-хотели 1.161 лежај (5,08%); Б+Б пансиони 645 лежаја (2,82%); куће за неколико породица 2.245 лежаја (9,82%); „шалеи” за једну породицу 1.038 лежаја (4,54%); апартманске јединице 7.123 лежаја (31,16%); – дневних излетника 8.927 у зимској сезони и 6.000 у летњој сезони;
- службених лежаја – 1.143;
- запослених – 8.000;
- на грађевинском земљишту (искључиво у зони III степена заштите Парка природе) локалитета Јабучко равниште и Дебели Рт (смештај, спортско-рекреативни и јавни садржаји, паркинг, свега 84,8 ha) и локалитета Лескова (смештај, спортско-рекреативни и јавни садржаји, паркинг, свега 21,1 ha) укупне површине од 105,9 ha планирана је бруто густина насељености од око 216 стационарних корисника по хектару, а са дневним излетницима и запосленима максимално око 367 корисника по хектару;
- туристички ризорт се са минимум/оптимум капацитетом од 23.061 једновремених скијаша наслања на сектор 1. алпског скијалишта „Голема река” и сектор 2. алпског скијалишта „Топли До” са 32 жичаре.

У датој структури туристичког смештаја туристичког ризорта доминираће смештај у „селу”/„кондотелима” и туристичким апартманима, као садржајима оптималне економске рационалности у погледу изградње и коришћења, што је, између осталог, условљено и блиским присуством комплетних трговинских садржаја за снабдевање храном, пићем и осталим потребама. Ризорт има улазе у скијалишта за све алпске скијаше/сноубордере смештене у оквиру ризорта, док су за скијаше/сноубордере – дневне излетнике предвиђени посебни улази ван смештајног комплекса ризорта и у оквиру околних туристичких центара, насеља и пунктова.

Од спортско-рекреативних садржаја у туристичком ризорту су предвиђени: посебни летњи рекреативно-забавни комплекси на локалитету Јабучко равниште са базенима и акваганима за одрасле и децу, са теренима за мале спортове (мали фудбал, рукомет, кошарка, одбојка) и тенис, теренима за забаву одраслих и деце (куглана, мини-гольф, дечија игралишта и друго); у зимском периоду планирани су терени и беби-лифтови за школе скијања, спуст на гумама, дечија санкалишта, клизалишта за децу и одрасле, соларијуми, сауне и друго; за целогодишње коришћење планиране су спортска хала са гледалиштем капацитета од 5.000 места и ледена хала са гледалиштем од 3.000 места; у склопу комплекса предвиђена су полазишта/терминали и транзитни пунктови жичара, алпских, сноуборд и нордијских ски-стаза (у зимском периоду), односно излетничких и планинарских стаза (у летњем периоду).

Од јавних служби и услуга у оквиру туристичког ризорта предвиђени су: посебне службе – горска служба спасавања, противпожарна служба, служба за одржавање путева; саобраћај – аутобуска станица, централне јавне гараже и паркинзи, организовани јавни превоз; занатски сервиси – техничка база скијалишта (радионице, магацини, гараже), аутосервис и бензинска пумпа, сервиси спортске опреме, пратећи сервиси смештаја и угоститељства, сервиси одржавања објеката и комуналне опреме и друго; здравство – комплетан дом здравља и апотеке; социјално старање – обданиште; култура и забава – главни Визитор центар Парка природе, дом културе са позоришном сценом, библиотеком, дискотеком и друго; администрација – централна рецепција ризорта, путничко-туристичке агенције, банке са мењачницама, пошта, станица милиције и друго, уз комплетне садржаје трговине, угоститељства и друго.

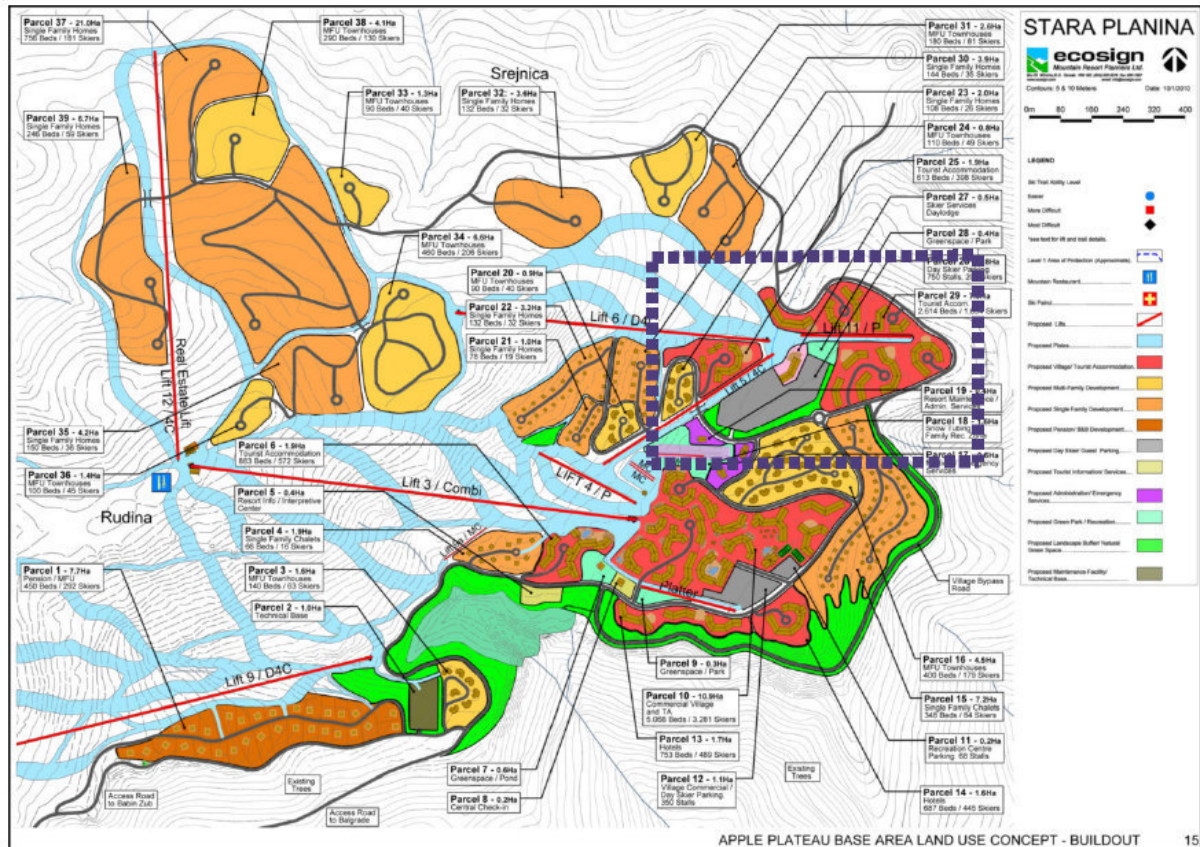
Туристички ризорт предвиђен је као поливалентни, интегрални планински комплекс са програмским нагласком на ексклузивном, високо комерцијалном туризму. Садржаји рекреације и спорта, јавних служби и услуга, као и саобраћајне и техничке инфраструктуре, предвиђени су такође у високом стандарду. Посебну специфичност ризорту ће дати планирани спортско-рекреативни, рекреативно-забавни и културни садржаји.

Мастер план Старе планине, усвојен у виду Уредбе о утврђивању програма развоја планинског туризма на подручју Старе планине („Сл. гласник РС”, бр. 85/07), представља смернице за употребу дефинисаног простора у смислу облика, капацитета, комуникација, положаја и других односа који се детаљније разрађују кроз одговарајућу планско-техничку документацију.

Урбанистичке обавезе

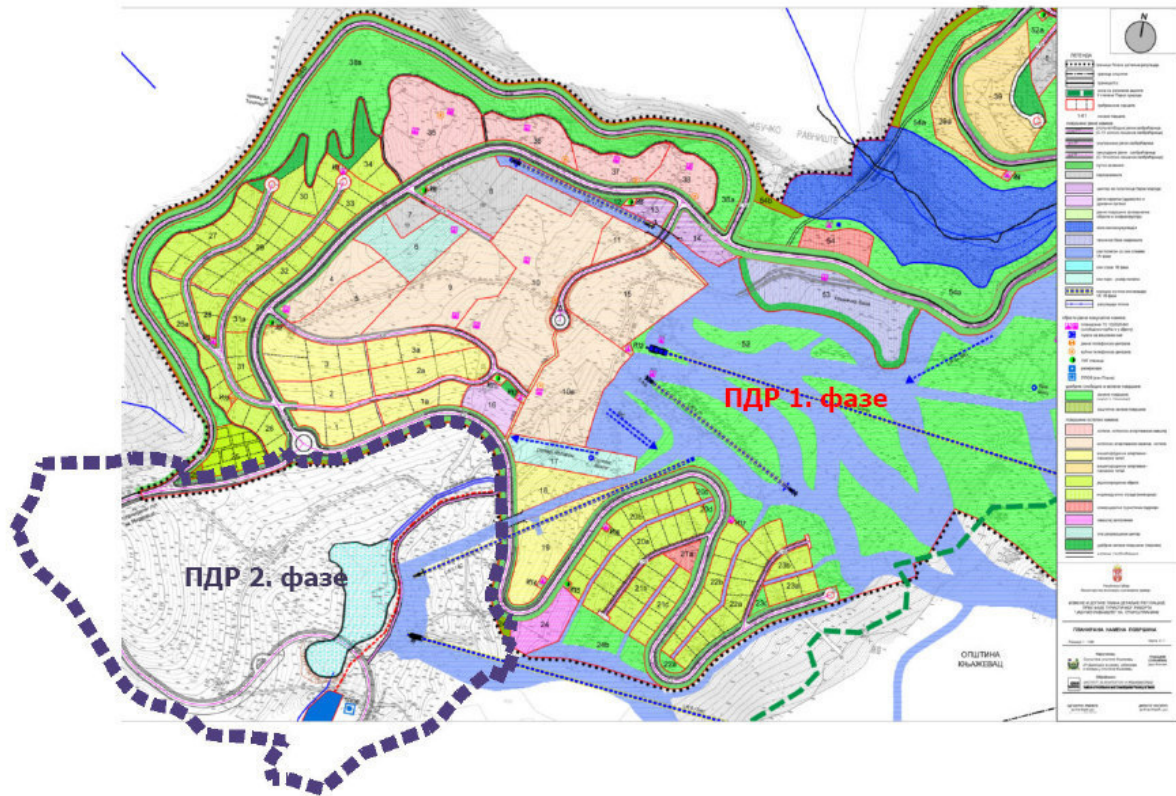
У циљу примене Просторног плана подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина („Сл. гласник РС”, бр. 115/08) и Мастер плана (Уредба о утврђивању програма развоја планинског туризма на подручју Старе планине („Сл. гласник РС”, бр. 85/07)), који су предвидели детаљну разраду територије туристичког ризорта, до сада су донешене **Измене и допуне Плана детаљне регулације прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини** („Службени лист општине Књажевац”, бр. 2/11). Тим планом је разрађен простор од око 171 ha, северно од границе предметног ПДР.

Слика 2. Мастер план Старе планине

Планови се граниче дуж планиране саобраћајнице С2, а поред јединственог третмана у контактаној зони неопходно је сагледавање и усаглашавање свих заједничких елемената просторне целине – саобраћајница, инфраструктуре, скијалишта... намене, капацитета, биланса и др.

Слика 3. ПДР прве фазе и ПДР друге фазе

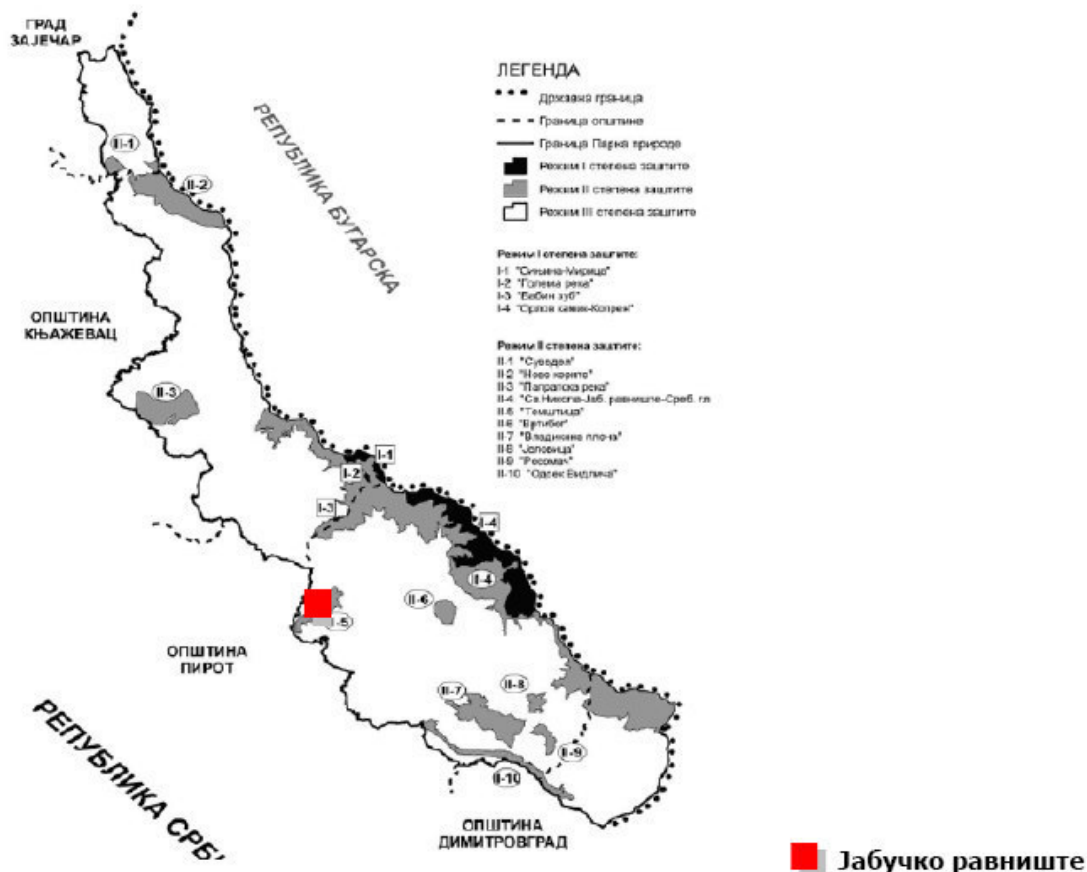
2.0 ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И КВАЛИТЕТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

2.1 Природне карактеристике простора

Стара планина је високопланински масив, дугачак око 550 километара – од Зајечара до Црног мора – а део венца означава и природну границу између Србије и Бугарске. Део Старе планине, који се протеже кроз Србију припада општинама Зајечар, Књажевац, Пирот и Димитровград. На Старој планини влада умерено континентална клима, модификована у односу на надморску висину и положај планине. Под снегом је скоро пет месеци годишње, и то на висини од 1.100 до 1.900 метара.

Парк природе „Стара планина”, чији је статус утврђен Уредбом о заштити Парка природе „Стара планина” („Сл. гласник РС”, бр. 23/09), представља подручје изузетних вредности са становишта разноврсности биљног и животињског света и њихових заједница, као и геоморфолошких, геолошких, хидролошких и хидрогеолошких особености, у којем је присутан традиционални облик живота и културних добара.

Слика 4. Просторна целина „Јабучко равниште”

Просторна целина „Јабучко равниште” простире се на истоименом платоу на висинама 1400-1500 m н.в. (Дебели Рт и Јабучко равниште) и падинама скијалишта, које се од гребена висине 1725-1660-1630 m н.в. (Бабин Зуб – Рудине, односно границе општина Књажевац и Пирот) спушта у правцу северозапада.

2.1.1 Геоморфолошке карактеристике

Геоморфолошке карактеристике терена

Део терена обухваћен Планом детаљне регулације, представља долину амфитеатралног облика, по чијим се боковима уздижу падине релативно континуалног нагиба. Најистакнутији морфолошки облик представља стеновити врх са апсолутном котом терена 1479,85 m н.в. Од овог врха, дуж југозападне границе терен је стрмог нагиба са апсолутним kotaма у распону 1455-1475 m н.в. На овом делу терена нису регистроване појаве нестабилности.

Северни, односно североисточни део истражног простора представља терен блажег нагиба (3-5°), прекривен нешто дебљим елувијално-делувијалним покривачем. Апсолутне коте у оквиру овог простора су у распону 1445-1460 m н.в. Овај део терена је стабилан.

За морфологију североисточног и источног дела терена карактеристичан је разуђен рељеф настао интензивним деловањем линијске ерозије праћене усецањем бујичних токова у елувијално-делувијалну распадину пешчара. При томе формиране су плитке јаруге (вододерине) дубине око 0,5-1,5 m. Коте терена дуж североисточне и источне падине су у распону 1440-1465 m н.в.

Централни део истражног подручја представља хипсометријски најнижи део долине са апсолутним kotaма у распону 1435 -1440 m н.в. Терен је током већег дела године прекривен барским растињем (раставић, зуква, врба), већим делом године потпуно засићен водом. Због интензивног распадања биљног покривача формиран је слој земљишта са повећаним садржајем органске материје (слој барског тресета), а по ободу депресије акумулиран је пролувијални нанос у виду мањих плавинских конуса – лепеза. Према јужној граници истражног подручја тресетиште се завршава потоком усеченим у деградиране пешчаре.

Хидролошке одлике терена

Највећи део терена је у потпуности сув и водооцедан. Вода се највећим делом преко површине терена слива ка хипсометријски најнижем делу терена. Пражњење се одвија посредством „пиштевина” и ретких извора. Већина ових извора током лета потпуно пресуше.

Због повећаног присуства воде део терена са апсолутним kotaма у распону око 1440-1445 m н.в. прекривен је бујнијим биљним покривачем. Распадањем овог покривача формирано је тресетиште. Дебљина слоја тересета на овом простору је око 30-70 cm. Рељеф терена је такав да се вода се из тресетишта гравитационо процеђује до потока који представља главни реципијент свих површинских и процедурних вода на овом делу терена.

Осим тресетишта и мањег броја околних извора активних у периду хидролошког максимума простор обухваћен планом готово да је потпуно безводан.

Инжењерско-геолошке карактеристике терена

Терен на предметној локацији је изграђен од пешчара пермске старости који транзгресивно леже преко старије плеоциоских творевина карбона.

У хипсометријски најнижем делу терена (зони тресетишта) појављују се глиновито песковите прашине (GPPRtr). Дебљина ове средине је око 1,5-2,0 m. По ободу тресетишта депоноване су песковите прашине са блоковима пешчара (PR,DPpr). Дебљина пролувијалног наноса је врло променљива од 1,0-2,0 m. Површински део терена на дубини између 0,8 m и 2,5 m, (локално и до 3,5 m) прекривен је слојем песковите прашине (PPR) мрко црвенкасте боје у којој се већ на дубини око 20-30 cm појављују ситни комади и дробина пешчара.

На просечној дубини између 3,5 m и 4,5 m издвојен је слој песковите прашине са дробином пешчара (PPR,Dr). На дубини преко 5,0 m (6,0 m) издвојене су компакне партије пешчара (PŠ). То је чврста стенска маса услојена, плочаста ређе банковита (дебљине банака до 80 cm) различите крупноће зрна.

Сеизмичке одлике терена

Према подацима из документације, а на основу сеизмичке рејонизације изведене за шири простор око предметне локације, сеизмичност за ову област одговара шестом степену сеизмичког интензитета ($I=6^{\circ}$ MCS) за повратни период од 50 година. Коефицијент сеизмичности за овај сеизмички степен је у распону $k_s=0,020-0,025$. За повратни период од 100-200 година $I=7^{\circ}$ MCS, $k_s=0,030-0,035$. За повратни период од 500 година $I=8^{\circ}$ MCS, $k_s=0,050$.

На основу морфологије, геолошко-геотехничког склопа, геотехничких и хидрогеолошких одлика литолошких средина издвојених у локалном профилу терена, анализирани су инжењерскогеолошки услови коришћења терена. У оквиру истражног простора, издвојена су четири основна инжењерскогеолошка рејона – рејони А и Ц су погодни за градњу објеката, Б је условно и делимично погодан, док је рејон Д неповољан за градњу.

2.1.2 Клима и метеопараметри

Најближа метео станица са које се могу користити подаци за оцену метеопараметара је лоцирана у Књажевцу.

Општа клима посматраног подручја је планинска.

Максимум падавина је у јуну, а минимум у октобру и септембру. Секундарни максимум се јавља у новембру, ређе у децембру месецу.

Највећи број дана са снежним падавинама на Бабином Зубу имају зимски месеци (XII, I, II), када је и до 100% падавина у облику снега. Средњи број дана са снежним покривачем зависи од висине и експозиције терена и креће се 90-180. Снежни покривач дебљине 10 cm траје у овој области 90-150 дана, од 30 cm од 70 до 140 дана, а од 50 и више cm 40–100 дана. Доминантни ветрови (у зимском периоду из правца северозапада и југоистока) често стварају сметове 3–5 m висине. Имајући све то у виду, најповољнији смучарски терени се јављају на северним падинама, и то на нагибима изнад 1500 m висине, где је утицај инсолације на отапање снега знатно слабији. Појава првог снега у Јабучком равништу може се очекивати у периоду од 16.10-16.12, а последњег од 16.04-

16.05, зависно од поменутих конкретних услова. Западни ветрови са мањом честином дувају у току лета и јесени.

2.1.3 Флора и фауна

Живи свет Старе планине одликује се значајном специјском и екосистемском разноврсношћу. Флора је представљена са око 1.200 таксона (врста и подврста), сврстаних у 455 родова и 33 фамилије биљака. Око 150 биљних таксона су у одређеној категорији угрожености, на европској Црвеној листи флоре налази се 48 биљака Старе планине, а неке од њих (мужица – *Androsace elongata*, пречица – *Lycopodium complanatum* звончица – *Campanulacalyciata*, росуља – *Drosera rotundifolia* и бор кривуљ – *Pinus mugo*) припадају категорији критично угрожених врста (ЦР). Већи број врста чине ендемичне (116) и ретке биљке – утврђене за строго заштићене и заштићене дивље врсте (40), а за поједине врсте на Старој планини се налазе једина преостала (*Svertia punctata*), јединствена (*Campanula calyciata*, *Rosa oxyodon*) или у Србији малобројна станишта (*Allium victorialis*, *Troilus europaeus*, *Alnus viridis*, *Salix silesiaca*, *Drosera rotundifolia*, *Paeonia decora*, *Gentiana punctata*, *Bruckentalia spiculifolia*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Veratrum album subsp. lobelianum*, *Paeonia decora* и др). Биљни покривач, односно вегетацију подручја чине 24 шумске и жбунасте и 28 зељастих/травних биљних заједница, које су распоређене у оквиру висинских појасева, од најнижег појаса термофилних листопадних шума, до највише зоне субалпских и алпских травњака/пашњака. У богатом фонду животињског света посебно се истиче фауна птица са 203 регистроване врсте, од којих 154 представљају гнездарице. Због разноврсности орнитофауне и присуства ретких, угрожених и у другом погледу значајних врста птица, део подручја Старе планине (делови крајева Висок и Видлич), површине око 440 km² укључен је у Листу међународно значајних подручја за птице IBA (*Important Birds Areas*). Већина птица Старе планине утврђене су за строго заштићене и заштићене дивље врсте, а неке од њих налазе се на различитим међународним (IUCN, SPEC) листама угрожених врста. Као посебно значајне врсте птица истичу се: сури орао (*Aquila chrysaetos*), риђи мишар (*Buteo rufinus*), сиви соко (*Falco peregrinus*), степски соко (*Falco cherrug*), велики тетреб (*Tetrao urogallus*), црна рода (*Ciconia nigra*), јаребица камењарка (*Alectoris graeca*), продавац (*Crehcreh*), шумска шљука (*Scolopax rusticola*), планински жалар (*Charadrius morinellus*), буљина (*Bubo bubo*), ушата шева (*Eremophila alpestris bacanica*), степска трептаљка (*Anthus cernopis*), планински попић (*Prunella collaris*), вртна црвенрепка (*Phoenicurus phoenicurus*), дрозд камењар (*Monticola saxatilis*), мала мухарица (*Ficedula parva*), жутокљуна галица (*Purrrhocorah graculus*), чижак (*Carduelis spinus*), планинска стрнадица (*Emberiza cia*) и велики тетреб. Са подручја су нестали крупни представници некрофагих (лешинарских) птица: орао брадан (*Gypaetus barbatus*), црни лешинар (*Aegipius monachus*) и белоглави суп (*Gyps fulvus*), који се само повремено виђа у прелету изнад највећих планинских врхова. Фауна сисара представљена је са 30 врста, међу којима се као строго заштићене и заштићене дивље врсте (којих има 20 врста) или угрожене врсте могу издвојити текуница, снежна и риђа волухарица, куна белица и златица, рис, медвед, неколико врста слепих мишева, слепо куче, велики сиви пух и пух лешникар и друго. У сисарску фауну укључено је и неколико врста ловне дивљачи (зец, јелен, срна, дивља свиња и др). Херпетофауну, са укупно 18 врста – од којих је 15 врста установљено за строго

заштићене и заштићене дивље врсте, чини шест врста водоземаца и 12 врста гмизаваца међу којима и ретка врста живородног гуштера (*Lacerta vivipara*). Фауна риба веома је богата и разноврсна и броји 27 врста, укључујући, како строго заштићене и заштићене дивље врсте – поточну пастрмку (*Salmo trutta*) и балкански вијун (*Sabanajevia aurata*), тако и алохтоне врсте (толстолобик, калифорнијска пастрмка и друго) унете у хидроакумулацију „Завој” или водотоке. Од инсеката, најбоље је истражена фауна дневних лептира која броји око 120 врста, као и веома занимљива троглобионтска фауна пећине Владикина плоча и других спелеолошких објеката.

На предметном локалитету доминирају ливаде и пашњаци (око 65%) и шуме и шумско земљиште (око 20%).

Шуме припадају комплексу планинске букове и *Fagetum montanum*. Главну врсту дрвећа у њима представља балканска буква (*Fagus moesiaca*). Карактеристичан скуп биљних врста чине: лазаркиња (*Asperula odorata*), добричица (*Glechoma hirsuta*), зечја стопа (*Oxalisacetosella*), метлушица (*Poa nemoralis*) и др.

Травним заједницама (*Agrostideto Festucetum gallacis*) припадају планински вијук (*Festucafallax*) и росуља (*Agristis capillaris*), трава мирисавка.

У зони тресетишта заступљена је тресавска вегетација. Тресаве овог подручја, према дубини тресета, припадају прелазним тресавама. На тресавама се развија вегетација разреда *Scheuchzerio-Caricetea fiscoe* и то углавном реда *Caricetaliafiscoe* и свезе *Caricion canescentis-nigrae*. Ова свеза је рашчлањена на две асоцијације – *Caricetumgoodenovii* и *Carici-Eriophoretum*.

У оквиру Решења Завода за заштиту природе Србије од 29.02.2016. год. (03 Бр. 019-7/2), констатовано је следеће:

„Увидом у Централни регистар заштићених добара, документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови заштите природе из доспозитива овог решења. Предметно подручје је у обухвату режима заштите III (трећег) степена заштићеног подручја Парк природе „Стара планина” („Службени гласник РС”, бр. 36/2009).

У планском обухвату су:

1. еколошки значајно подручје „Стара планина” утврђено Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, бр. 102/2010) под редним бројем 80; Овде се преклапају међународно значајно подручје за птице (IBA) – Стара планина RS040IBA и подручје од међународног значаја за дневне лептире (РВА) Стара планина 34;
2. приоритетни тип станишта за заштиту „тресаве белих маховина”, утврђен према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, бр. 35/2010). Оваква станишта су ретка у Србији, приоритетна су као НАТУРА 2000 подручја и фрагилна су услед функционалне непостојаности и осетљивости на деградацију;
3. станиште строго заштићених и заштићених врста биљака и животиња на основу Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива

(„Службени гласник РС”, бр. 5/2010 и 47/2011) – *Crex crex* (прдавац), *Scolopax rusticola* (шумска шљука), *Phoenicurus phoenicurus* (обична црвенорепка), *Salamandra salamandra* (даждевњак), *Zootoca vivipara*, *Sphagnum* sp. (беле маховине), *Drosera rotundifolia* (росуља), *Geum coccineum* (црвена зечја стопа), врсте из фам. *Orchidaceae* (орхидеје) и др. Осим тога, предметно подручје је станиште ендемичних биљних и животињских врста – *Boloria eupotia* (старопланинска болорија) и др.

Према Додатку I Директиве о стаништима (*The Habitats Directive – Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora*) овај тип тресетишта спада у типове станишта која су значајна на нивоу Европске уније и која се одређују као NATURA 2000 подручја. Такође, наводи се и у Резолуцији 4. Бернске конвенције, односно селектовано је као тип станишта од посебног интереса за очување (*Areas of Special Conservation Interest - ASCI*) која улазе у састав EMERALD еколошке мреже.”

2.2 Створене карактеристике простора

Урбанизација платоа на Јабучком равништу је започета изградњом садржаја планираних у оквиру 1. фазе туристичког ризорта, а ван границе овог Плана. До сада су изграђени: хотел (4*), ски плато (са осмоседном гондолом и пратећим ски стазама), паркинг, саобраћајнице С2 (део) и С6, као и припадајући објекти и водови инфраструктуре.

Слика 5. Прва фаза урбанизације платоа на Јабучком равништу

У обухвату Плана доминирају површине природне вегетације (~88%) – ливаде и пашњаци (16,7 ha), шуме и шумско земљиште (5,2 ha), док забареног земљишта има око 1,9 ha (~7%).

Постојећи грађевински фонд у оквиру простора обухваћеног II фазом чине постројење за пречишћавање отпадних вода (к.п. 4117/2 К.О. Ћустица) и неколико насумично изграђених викендица и помоћних објеката, укупне површине око 250 m², спратности П(+Пк).

У функцији постојећих садржаја унутар и ван границе плана изграђена је јавна инфраструктурна мрежа – канализациони колектор, водоводна и електро енергетска мрежа.

На простору у оквиру границе овог Плана је Уредбом о заштити Парка природе „Стара планина” („Сл. гласник РС”, бр. 23/09) утврђен **режим заштите III степена**.

САОБРАЋАЈНА МРЕЖА

У обухвату границе плана не постоји изграђена саобраћајна мрежа. Сви прилазни путеви постојећим објектима укључујући и објекат ППОВ су од набијене земље, местимично посути туцаником, укупне дужине око 1800 m.

Са севера план се наслања на изведену кружну раскрсницу планирану ПДР-ом 1. фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” којом води једина адекватна веза ка окружењу, правац ка Кални.

КОМУНАЛНА МРЕЖА

Водоводна мрежа

На подручју Парка природе „Стара планина” нема изграђених регионалних водоводних система, већ су само реализовани локални системи.

Реализацији прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” приступило се на основу идејних и главних пројеката комуналне инфраструктуре (водоводна и канализациона мрежа).

Наведени инвестициони пројекти су делимично реализовани, па се у оквиру предметног плана налази већ изграђена водоводна мрежа Ø250 mm и одвојак Ø100 mm до објекта ППОВ (постројење за пречишћавање отпадних вода).

У оквиру к.п. 3959/1, на узвишењу око 1478 m н.в. је изграђен интерни резервоар воде за потребе постојећег индивидуалног становања.

Постојећи водоводни систем за захватање воде, водоводних цевовода и резервоара на локацији Бабин зуб, „Дојкино врело” и „Видиковац” и контра резервоар на локацији Рудине налазе се у границама ПДР прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини.

Одвођење отпадних вода

На основу идејних и главних пројеката комуналне инфраструктуре (водоводне и канализационе мреже) приступило се реализацији прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште”.

У границама предметног плана изграђена је фекална канализација Ø500 mm. Главни канализациони колектор прве фазе изграђен је до локације изграђеног постројења за пречишћавање отпадних вода. Део трасе колектора Ø500 mm у обухвату овог плана је дужине 435 m пречника Ø500 mm, са падовима између минималних 1,61% и максималних 6,72%. Траса се пружа паралелно отвореном каналу Орлове реке.

У обухвату овог плана детаљне регулације изграђено је „мало” постројење за прераду отпадних вода (ППОВ) капацитета адекватног смештајним капацитетима прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште”. Локација постројења (ППОВ) налази се на катастарској парцели 4117/2 КО Ђуштица, Општина Књажевац. Технологија пречишћавања отпадних вода заснива се на принципима дубинске аерације са активним муљем, са уређајем за биолошки третман по такозваној „СБР” технологији. За потребе функционисања изграђеног постројења за прераду воде изграђена је и водоводна и електроенергетска мрежа које прате трасу главног канализационог колектора.

На овом подручју плана не постоји атмосферска канализација. Атмосферске воде се слободно крећу по терену и површински испуштају у водотоке.

Водопривреда

Предметни простор припада сливу Великог Тимока и водном подручју Доњи Дунав.

У централном делу плана налази се Орлова река са извором Орлово врело који је изван овог плана. Орлова река је притока реке Трговишки Тимок и има бујични карактер. На ширем гравитационом подручју нису изведени одређени радови на уређењу Орлове реке, тако да је иста нерегулисана.

Електроенергетска мрежа

У обухвату плана налазе се коридори постојећих кабловских водова 35, 20 и 10 kV који воде од ТС 35/10 kV „Јабучко равниште” (која се налази 200 m јужно изван границе плана) до хотела и даље ка Коњарнику, Големој реци и Топлом долу.

Осим наведених, територијом плана пролази и напојни кабл 0,4 kV за постројење за прераду отпадних вода.

ТТ мрежа

Постојећу телекомуникациону инфраструктуру на подручју овог плана чине: оптички кабл и две активне базне станице Мобилне Телефонике Србије – RI22/PIU22.

Снабдевање топлотном енергијом

У оквиру насеља Девићи и ширег подручја не постоји изграђен систем централизованог снабдевања топлотном енергијом. Постојећа градња добија топлотни конзум за грејање користећи индивидуалне топлотне изворе.

3.0 КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ

Сагледавајући постојеће стање и квалитет животне средине могло се проценити који су еколошки системи и супстрати средине посебно осетљиви (вулнерабилни) на спољне утицаје. Постојећа популација биљног и животињског света припада ливадским и шумским екосистемима, који су само у мањем делу антропогено измењени. Ови природни системи – екосистеми су посебно осетљиви на спољне утицаје због релативно малог екокапацитета који је одређен способношћу да ауторегулационим механизмима одржава стабилност у оквиру система.

Због тога све интервенције унутар простора морају бити максимално усклађене са природним условима који су ограничени могућношћу система да апсорбује физичке, хемијске и биолошке полутанте.

Имајући наведено у виду, издвојени су као посебно вулнерабилни следећи системи и супстрати средине:

- Тресетиште, лоцирано у централном делу простора обухваћеног планом, које чини најнижи део долине са апсолутним kotaма у распону од 1435 m н.в. до 1440 m н.в. Терен је већим делом године покривен бујним растињем и засићен водом. Због интензивног распадања биљног покривача формиран је слој земљишта са повећаним садржајем органске материје. Дебљина слоја тресета на овом простору је око 30-70 cm, а процењена површина тресетишта $P \approx 4,1$ ha;
- Орлова река, је бујични водоток који се појављује као површински ток у периоду топљења снега. У осталим периодима године вода која извире на подручју које је обухваћено I фазом туристичког ризорта ($Q \approx 0,2$ l/sec) понире и непосредно испод површине земље се процеђује до средишњег дела простора обухваћеног предметним планом. Даље се вода из тресетишта гравитационо процеђује до потока који је реципијент ових и других вода са околних терена ($Q \approx 1,5$ l/sec). Иако не постоје резултати испитивања квалитета површинских и подземних вода на посматраном простору, може се проценити да је квалитет добар, имајући у виду идентификоване изворе загађења вода.
- Ваздух се може оценити као чист, односно припада I категорији, што значи да поједини полутанти не прелазе ни у једном тренутку на посматраном простору граничне вредности;
- Земљиште је незагађено и не садржи загађујуће материје изнад концентрација које су дефинисане као граничне. Ова констатација произилази из чињенице да је број директних и индиректних извора загађења земљишта у оквиру плана, минималан.

3.1 Разматрана питања и проблеми заштите природе и животне средине у оквиру плана и образложење разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене

Основне претпоставке, принципи и услови који су дефинисали битна питања из области заштите животне средине се могу свести на следеће:

- посматрано подручје припада режиму заштите III степена у оквиру кога се могу градити плански туристички капацитети, туристичких центара и насеља и туристичко-рекреативне инфраструктуре;
- подручје обухваћено Планом није екипирано основним инфраструктурним објектима и инсталацијама;
- селективно и контролисано газдовање природним ресурсима подразумева изградњу и коришћење простора уз услов одржања високог квалитета животне средине, биолошке и предеоне разноврсности;
- екосистем, посебно ливадски је ограниченог капацитета и на његову вулнерабилност посебно утичу физичке карактеристике простора.

Из наведеног произилази питање како у постојећих условима максимално сачувати природне карактеристике простора, а истовремено створити услове за развој туризма који доноси, по више аспеката бенефит широј заједници. Разматрање овог питања је у суштини довело до закључка да планиране активности не морају априори да буду супротстављене стеченим карактеристикама простора, уколико се у План угради принцип одрживог развоја. Он у овом случају подразумева контролисану изградњу и максимално ограничавање активности на простору који је обухваћен тресетиштем и Орловом реком.

4.0 ПРЕТХОДНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

За потребе израде предметног Плана детаљне регулације прибављени су услови:

- ЈП „Стара планина” Књажевац, ЈП за развој планинског туризма „Стара планина” Књажевац (бр. 369-И/14 од 19.05.2014. год.);
- ЈКП „Стандард” Књажевац (бр. 31/14 од 24.04.2014. год.);
- ЈВП „Србијаводе” Београд, Водопривредни центар „Сава-Дунав” Београд, радна јединица Неготин (бр. 141/2-14 од 06.06.2014. год.);
- Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије „Југоисток” д.о.о. (бр. 6936/1 од 20.05.2014. год.);
- „Телеком Србија”, Регија Ниш, извршна јединица Ниш (бр. 7131-143021/5-2014 СЈ од 26.05.2014. год.);
- ЈП „Скијалишта Србије” (06 бр. 1939 од 22.05.2014. год.);
- ЈП „Путеви Србије” (бр. 953-7702/14-1 од 25.06.2014. год.);
- Завод за заштиту природе Србије (03 бр. 019-111/2 од 30.05.2014. год.);
- ЈП „Србијашуме” (бр. 7434 од 17.06.2014. год.);
- Министарство здравља, Сектор за инспекцијске послове, Одељење за санитарну инспекцију, Одсек за санитарни надзор Ниш (бр. 530-53-1234/2014-10 од 20.05.2014. год.);
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације, Одсек за превентивну заштиту, Зајечар (07/13 бр. 217-1-110/14 од 30.04.2014. год.);
- Републички хидрометеоролошки завод (бр. 92-III-1-31/2014 од 15.05.2014. год.);
- Републички сеизмолошки завод (бр. 02-236/14 од 15.05.2014. год.);

као и:

- Мишљење Завода за заштиту природе Србије (03 бр. 019-111/2 од 30.05.2014. год.);
- Решење Завода за заштиту природе Србије (03 бр. 019-7/2 од 29.02.2016. год.);

Обрађивачи Плана су уважили мишљење и услове надлежних органа и организација.

5.0 ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Дефинисање општих циљева заштите животне средине за само подручје обухваћено ПДР-ом, али и шире, је задатак који у обзир узима оно што се као општи циљ поставља у Стратешким документима на нивоу Републике у области заштите животне средине, одрживог развоја и развоја туризма, али и планских докумената вишег нивоа, посебно Просторног плана подручја парка природе и туристичке регије Стара планина. При томе су општи циљеви првенствено базирани на чињеници да шири простор ПДР-а чини висококвалитетно планирано подручје које поседује изузетне погодности за туризам и активности у природи у току читаве године, уз могућност одрживог коришћења и очувања природних вредности.

Општи циљеви

Општи циљеви који су значајни за читаво подручје Просторног плана су:

- очување природних вредности, посебно висок степен био и геодиверзитета, као и атрактивност и разноврсност предела;
- спречавање уношења и ширења алохтоних инвазивних врста;
- увећање опште користи од шуме, нарочито еколошких функција шуме;
- очување етнографско-фолклорног наслеђа;
- минимизирање и лимитирање свих облика емисије полутаната животне средине у циљу очувања квалитета супстрата средине (воде, ваздуха, земљишта, буке);
- заштита здравља становништва и стварање услова за одмор и рекреацију;
- промовисање информисаности јавности о питањима животне средине и успостављање система мониторинга животне средине.

Посебни циљеви

Посебни циљеви морају да се дефинишу како би се обезбедила компатибилност, усаглашеност и одрживост циљева плана и циљева заштите и унапређења животне средине.

Реализација посебних циљева заштите се остварује спровођењем конкретних мера заштите које су саставни део Плана и овог Извештаја.

1. Одржавање квалитета ваздуха у оквиру I категорије
2. Очување квалитета површинских и подземних вода
3. Очување простора на коме је тресетиште
4. Очување режима Орлове реке
5. Очување шумског фонда
6. Успостављање система управљања чврстим отпадом
7. Изградња и одржавање неопходних инфраструктурних објеката и инсталација

Индикатори

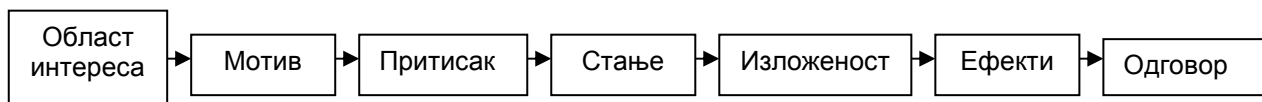
Индикатори представљају репрезентативну вредност посматраног елемента – чиниоца или стања и погодан су инструмент за идентификацију, праћење и упоређивање промена и остваривање циљева секторских политика и стратегија. Они су базне информације у процесу свих категорија планирања, као и у процесу идентификације, праћења стања и унапређења квалитета животне средине.

Бројни су критеријуми на основу којих се врши избор индикатора, а у највећем броју случајева, основни критеријуми су:

- значај проблема са гледишта негативног утицаја на животну средину.
- могућност мерења затеченог стања животне средине и каснијег мониторинга,
- могућност примене модела у процени утицаја планираних активности.

ОЕСД је идентификовао и дефинисао језгрени сет од 72 индикатора животне средине заснованих на релевантности, аналитичкој ваљаности и мерљивости, од којих се прати 30. Европска агенција за животну средину је развила сопствене „кор” сетове индикатора животне средине, према моделу (мотив, притисак, стање, утицај, одговор).

Светска здравствена организација препоручује сет „кор” индикатора који укључује и ефекте на људско здравље, који би се шематски могао приказати на следећи начин:

Одабрани су „кор” индикатори који су у обзир узели чињеницу да се не планирају активности које значајно угрожавају животну средину, а који треба да обезбеде информације о постојећем стању животне средине за каснији ефикасан мониторинг.

За овај Извештај изабрани су индикатори из области притиска, стања, изложености и ефеката. Област интереса и мотива је обухваћен општим циљевима, док ће индикатори одговора бити дефинисани кроз мере заштите.

Табела 1. **Посебни циљеви Стратешке процене и индикатори**

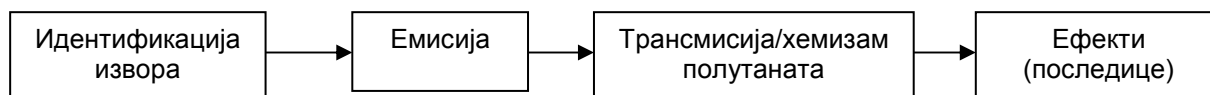
Бр.	Посебни циљеви	Индикатори
1.	Одржавање квалитета ваздуха у оквиру I категорије	<ul style="list-style-type: none"> - Бр. дана са концентрацијама SO₂, NO_x, НхСу, SĀ_{2,10} изнад граничних вредности (ГВ) - % прекорачења концентрација ВТХ на годишњем нивоу - Саобраћајно оптерећење (возила/врсте/час)
2.	Очување квалитета површинских и подземних вода	<ul style="list-style-type: none"> - Бр. одступања параметара квалитета подземних и површинских вода од I класе у току хидролошке године - % ефикасности ППОВ-а - % третираних фекалних и кишних (потенцијално контаминираних) вода
3.	Очување простора на коме је тресетиште	<ul style="list-style-type: none"> - % влаге - Бројност и стање тресавске вегетације
4.	Очување режима Орлове реке	<ul style="list-style-type: none"> - Регистровање карактеристичних протицаја током године - Доток воде у тресетиште
5.	Очување шумског фонда	<ul style="list-style-type: none"> - % земљишта под шумом - Структура, здравствено стање, прираст дрвета
6.	Успостављање система управљања чврстим отпадом	<ul style="list-style-type: none"> - % домаћинстава и корисника обухваћених системом - Количина отпада који се сакупља и одвози
7.	Изградња и одржавање неопходних инфраструктурних објеката и инсталација	<ul style="list-style-type: none"> - % домаћинстава и туристичких објеката прикључен на централни систем фекалне канализације - Количина хигијенски исправне воде која се обезбеђује из водовода

6.0 ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА

Обрађивачи Плана су током рада у обзир узели сва ограничења и услове који произилазе из докумената вишег хијерархијског нивоа и услове и мишљења надлежних институција и организација. При томе је остваривана и сарадња са ауторима Студије, тако да није било потребно предлагати, па самим тим и анализирати поједина варијантна решења.

6.1 Приказ процењених утицаја Плана на животну средину

Процена утицаја одређених објеката и активности на животну средину је урађена према шеми која подразумева:

Само вредновање утицаја ефеката/последика је урађено коришћењем посебне матрице вредновања која је дефинисана Међународним стандардом 14001 (Environmental management System – Requirements with Guidance for use, ISO 14001:2004/E).

Ради идентификације извора загађења дајемо приказ планираних намена, као и табелу 3. Упоредни приказ површина и намена постојећег стања и планираног решења.

Површине јавне намене:

- **спортско-рекреативне површине, зона Р**
- **комуналне површине**
- **саобраћајне површине**
- **уређено зеленило**
- **шумско и пољопривредно земљиште**

На површинама јавне намене није дозвољена изградња објеката који су у супротности са планираном наменом.

Површине остале намене:

- **туристички смештај (зона Т)**
- **индивидуално становање (зона С)**

Дефинисане намене представљају преовлађујућу, доминантну намену на том простору. Свака намена подразумева и друге компатибилне намене дефинисане правилима уређења, по зонама. Компатибилни су сви садржаји у функцији комплетирања туристичке понуде: трговина и угоститељство, култура

и забава, посебне службе, сервиси, здравство, администрација, смештај запослених ... и др.

Намена површина дефинисана је графичким прилогом ПЛАН НАМЕНЕ ПОВРШИНА.

Просторна организација и распоред садржаја у функцији скијалишта су условљени положајем тресетишта. У централном делу комплекса је спортско-рекреативни плато, који је намењен скијашким активностима (полигони, полазишта помоћних ски стаза и жичара) у зимском и разним облицима рекреације у летњем периоду.

Површине јавне намене

- **спортско-рекреативне површине** обухватају површине за скијашке активности – ски плато, полигони, ски стазе и путеви – на којима се у летњем периоду могу организовати разни облици рекреације, спорта, забаве и едукације...

Тежиште спортско-рекреативних површина и планског обухвата је **зона Р**, која обухвата скијашки плато у оквиру ког је, поред терминала жичаре (лифтови 5/4С, 6/D4С и 11/P), планирана изградња пратећих објеката ски-сервиса (за опрему, одржавање и пружање услуга скијашима и корисницима у летњем периоду), као и други компатибилни садржаји: полигон и ски школа, санкалиште, клизалиште, терени за мале спортове и др.

Ски-стазе, путеви и ски-пролази су планирани у функцији повезивања површина за скијашке активности и конфорног и непосредног приступа корисника. Жичаре које се налазе у оквиру предметног подручја су део система веза у оквиру скијалишта. У односу на конфигурацију терена и укупан планирани систем, имају функцију повезивања са постојећим скијалиштем и унутар планираног комплекса.

- **комуналне површине** обухватају постојећи комплекс постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) и планирани паркинг за дневне посетиоце, капацитета 420 аутомобила и 10 аутобуса.

- **саобраћајне површине** представљају мрежу саобраћајних токова: главну саобраћајницу, приступне путеве, колскопешачке стазе и сл.

- **уређено зеленило** подразумева: самосталне зелене површине (парк) и зелене коридоре (променада), зеленило у склопу саобраћајница, заштитно зеленило и др. Повезивањем са озелењеним површинама у склопу спортско-рекреативних зона и површина остале намене формира се мрежа „урбаног” зеленила у оквиру изграђеног подручја, а у комбинацији са природном вегетацијом по ободу (шумама, ливадама, пашњацима...), јединствен систем зелених површина насеља.

- **шумско и пољопривредно земљиште** су постојеће површине под шумама, ливадама и пашњацима на којима није предвиђена изградња. Дозвољена је организација шетних стаза, шумских путева, места за окупљање, активности на

отвореном, пикник, трим стазе и сл. Изузетно је дозвољена изградња објеката у функцији скијалишта, водопривреде и инфраструктуре.

У оквиру ове намене дефинисана је зона тресетишта – приоритетан тип станишта за заштиту „тресаве белих маховина” – коју је потребно заштитити.

Планирана је и зона регулације водотока Орлове реке и јаруга у подручју плана, низводно од тресетишта, а ради заштите околног терена и објеката од великих вода. Заштитни појас за регулацију је 10 m.

Све напред наведене објекте и садржаје планирати ван зоне тресетишта („тресаве белих маховина”).

Површине остале намене

• туристички (хотелско-апартмански) смештај – зона Т

Ова зона подразумева туристичку понуду сезонског становања, у класичној или кондоминијумској организацији, од вишепородичних апартмана/пансиона, хотелско-апартманског насеља, до мањих хотела. У оквиру ове намене нису дозвољене активности које на било који начин нарушавају околину (делатности чији су нуспроизводи загађења, непријатни мириси, бука и сл.), али су дозвољени сви компатибилни туристички, услужни и рекреативни садржаји. Објекти су ситније структуре и разубежене основе, у циљу рационалне енергетике и бољег уклапања у природни амбијент. Спратност објеката је П+2 до П+3, а минимална величина парцеле 40 ари. Паркирање се решава у оквиру парцеле.

• индивидуално („викенд”) становање – зона С

Овај тип једнопородичног становања мале густине планиран је на ободу комплекса, у зони постојећих викендица, у природном амбијенту претежно шумског земљишта. Има функцију сталног, али и повремениг коришћења у циљу активног одмора и боравка на планини, што му даје и туристички карактер. Објекти се могу користити као куће, виле и апартмани за смештај туриста. Планирана је мала густина изграђености – слободностојећи објекти, спратности П+Пк, са пространим и уређеним окућницама. Минимална величина парцеле је 6 ари. Паркирање се решава у оквиру парцеле.

Табела 2. Урбанистички параметри по зонама

Зона	намена	максимална спратност	индекс изграђености (и)*	површина парцеле	озелењене површине на парцели
Р	Спортско-рекреативне површине	П+Пк	0,2	1,1 ha	/
Т1	Туристички смештај	П+2	0,8	мин 4000 m ^{2**}	30%
Т2		П+3	1,2	мин 10000 m ²	
С	Индивидуално становање	П+Пк	0,4	мин 600 m ²	30%

* Индекс изграђености (и) је количник БРГП објекта и површине парцеле. БРГП је збир површина и редукованих површина свих корисних етажа свих објеката на парцели. У прорачуну, поткровље и корисни простор сутерена се рачуна као 60% површине, док се остале надземне етаже не редукују.

** Минимална површина парцеле за зону Т1 у просторној целини уз источну границу плана између ски лифтова (према графичком прилогу 06 из Плана) је 1500 m².

Табела 3. Упоредни приказ површина и намена постојећег стања и планираног решења

Намена		Максимална спратност	Површина	БРГП	Број лежаја*
		П+п	м ²	м ²	
Спортско-рекреативне површине	пост.	/	0	0	/
	план.	П+Пк	26288,0	2265	/
Комуналне површине	пост.	П	3731,6	110	/
	план.	П	15588,4	375	/
Саобраћајне површине	пост.	/	5935,5	0	/
	план.	/	21935,0	0	/
Уређено зеленило	пост.	/	0	0	/
	план.	/	11652,9	0	/
Шумско и пољопр. земљиште	пост.	/	247171,3	0	/
	план.	/	74825,8	0	/
ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ	пост.	П	256838,4	110	0
	план.	П	150290,1	2640	0
Туристички смештај	пост.	/	0	0	0
	план.	П+З	91293,0	91000	2300
Индивидуално становање	пост.	П+Пк	250	250	8
	план.	П+Пк	15505,3	6200	200
ПОВРШИНЕ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ	пост.	П+Пк	250,0	250	8
	план.	П+З	106798,3	97200	2500
ПОВРШИНА ОБУХВАТА	пост.	П+Пк	257088,4	360	8
	план.	П+З	257088,4	99840	2500

* Број лежаја је одређен оријентационо на основу усвојеног норматива по зонама: Т – 40 м²/лежају, С – 30 м²/лежају

У циљу процене обима емисије коришћени су следећи подаци:

Емисија полутаната атмосфере

Табела 4. Упоредне вредности емисије токсичних материја у издувним гасовима при сагоревању бензина и **TNG** у току вожње

Токсични испуст у издувним гасовима	Емисија токсичних материја, g/km		
	бензин	TNG	Дозвољене вредности (ADR 27)
СО	16,6	1,3	24,2
угљоводоници	1,4	0,9	2,1
NO _x	1,6	1,3	1,9

Табела 5: Упоредне вредности емисије токсичних материја у издувним гасовима при сагоревању бензина и **TNG** при празном ходу возила (на стајалишту)

Токсични испуст у издувним гасовима	Емисија токсичних материја %	
	бензин	TNG
CO (празан ход)	1,8	0,1

Табела 6: Упоредне вредности емисије токсичних материја у издувним гасовима при сагоревању бензина и **TNG** у току вожње код возила са електронски управљаним системом за убризгавање горива

Токсични испуст у издувним гасовима	Емисија токсичних материја, g/km		
	бензин	TNG	Дозвољене вредности (ADR 27)
CO	0,55	1,39	6,2
угљоводоници	0,059	0,047	0,5
NO _x	0,069	0,009	1,4
CO ₂	328	292	

Емисија у воду и земљиште

Проблематика загађења воде и земљишта првенствено је присутна као последица експлоатације саобраћајних површина (саобраћајница, паркинг простора, манипулативних површина и сл.), уз непостојање мера заштите.

Загађења која су последица експлоатације су константна и временски и просторно релативно одређена и резултат су пре свега:

- таложења издувних гасова,
- хабања гума и подлоге,
- деструкције каросерије и процеђивања терета,
- просипања терета,
- одбацивања органских и неорганских отпадака,
- развејавања услед проласка возила.

Последица одвијања саобраћаја на манипулативним површинама је перманентно таложење штетних материја на коловозној површини и пратећим елементима, које се код појаве падавина спирају. Ради се пре свега о таложењу честица, уља и мазива, хабању гума и коловоза, хабању каросерија и сл.

Сезонска загађења су везана за одређени годишњи период. Типичан пример ове врсте загађења је употреба соли за одржавање пута и манипулативних површина бензинске станице у зимским месецима. Ова врста загађења карактеристична су по томе што се у врло кратком временском периоду, који обухвата солење коловоза и отапање поледице, јављају велике концентрације натријум-хлорида.

До загађења земљишта и воде може доћи уколико се на локацији не изгради сепаратни канализациони систем, тако да се све потенцијално контаминирани

воде организовано сакупљају, третирају и одводе. То се посебно односи на фекалну канализацију за коју дајемо табелу ВРК₅ вредности.

Табела 7. Просечни састав отпадне воде (gr/st/24^h)

Врста материја	минералне	органске	укупне	ВРК ₅ (20°C)
Суспендоване	25	65	90	92
а) таложиве	15	39	54	19
б) неталоживе	10	20	36	23
Растворене	80	80	160	12
Укупне	105	145	250	54

Отпадна вода садржи у себи и растворене гасове различитих концентрација. Међу најважнијим су: кисеоник који се налази растворен у водоводској води и такав доспева у каналску воду а и извесна количина овог гаса добија се из ваздуха у додиру ваздуха са површином каналске воде.

Поред раствореног кисеоника, каналска вода може садржати и друге гасове: угљен-моноксид, који настаје разлагањем органских материја у каналској води, затом азот из атмосфере, сумповодоник, који настаје разлагањем органских и неких неорганских сумпорних једињења. Ови гасови, мада се налазе у малим количинама, играју веома важну улогу у разлагању и третирању чврстих материја у каналској води.

Отпадна вода такође садржи велики број живих микроорганизама. Присуство ових организама као природни живи део органских материја у води игра најважнију улогу јер је то један од разлога пречишћавања отпадних вода. Сем тога од њихових активности (разлагања) зависи и успех пречишћавања.

Табела 8. Број бактерија у каналској води

Сезона	Милијарде бактерија по становнику дневно		
	на желатину, при 20°C после 48 часова	на агару, при 37°C после 24 часа	колиформне клице
Лето	17.058	21.350	380
Зима	4.100	2.600	125
Средња годишња вредност	12.240	12.680	249

Генерисање отпада

Укупна количина отпада која се генерише по становнику је ≈1 kg, с тим да у току дана, ван објекта, сваки гост генерише 1/5 те количине.

Табела 9. Изводи емисије

Бр.	Идентификација извода	Емисија
1.	Спортско-рекреативне површине	Бука (>50 dB(A)) Чврст отпад (500 kg/dan) Полутанти ваздуха (<ГВ)
2.	Комуналне и саобраћајне површине	Бука (>50 dB(A)) Полутанти ваздуха (у границама толеранције) Отпадне воде (уљне материје, суспендоване и растворне материје)
3.	Хотелско-апартмански смештај и индивидуално становање	Бука (<50 dB(A)) Чврст отпад (3000 kg/dan) Полутанти ваздуха (<ГВ) Отпадне воде (ВРК ₅ =162 kg/дан)
4.	Комерцијално-туристички садржаји	Бука (>50 dB(A)) Чврст отпад Отпадне воде (ВРК ₅ <12 g/корисник)

6.2 Начин на који су при процени утицаја у обзир узети чиниоци животне средине

У оквиру тачке 3.0 Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају су разматрани основни чиниоци животне средине од значаја за предметно подручје.

Највећи број чинилаца, укључујући ваздух, воду и земљиште, као и појаву буке, али и биљни и животињски свет, су битни елементи који утичу на одржавање стабилности екосистема. Ти битни елементи могу трпети директне и индиректне утицаје, али у случају контаминације или промене стања и сами могу постати извори загађења. Као извори они нису истог степена значајности, јер се кроз одређене супstrate врши углавном трансмисија загађења, а сами не трпе трајне промене. То се пре свега односи на ваздух. Воде су значајан трансмитер полутаната, али и саме трпе промене које у конкретном случају имају реверзибилни карактер. Ситуација са земљиштем је најсложенија, тако да негативни утицаји могу довести до иреверзибилних промена, или деструкције.

Имајући наведено у виду, аутори су процењивали утицаје из којих ће произаћи мере за управљање ризицима који се могу очекивати. При томе је узета у обзир и чињеница која је саставни део сваке процене, а односи се на бенефит (социјални, здравствени и економски) и која се може очекивати реализацијом Плана. Ови аспекти су незаобилазни, посебно када се има у виду могућност да велики број људи користи благодети које пружа планински туризам.

6.3 Начин на који су при процени утицаја у обзир узете карактеристике утицаја

Како је већ речено, примењена је матрица вредновања у оквиру ISO 14001/2004(E).

Вредновање утицаја (социјално-друштвени и економски аспекти)

Критеријуми	О ц е н а			
	0	1	2	3
Закони и прописи (R1)	Није прописан законом	Вредност утицаја никада не прелази прописане границе	Вредност утицаја повремено прелази прописане границе	Вредност утицаја често прелази прописане границе
Захтеви клијената (R2)	Нема захтева	Мали утицај	Осредњи утицај	Значајан утицај
Захтеви заинтересованих страна (R3)	Аспект није укључен у политику	Аспект није укључен ради назнаке стратегије	Аспект представља линију водилу, или стандард управљања	Аспект је укључен са познатим роком за усаглашавање
Смањење трошкова (R4)	Нема утицаја	Мали утицај	Осредњи утицај	Значајан утицај

Вредновање утицаја (матрица утицаја на животну средину)

Критеријуми	О ц е н а			
	0	1	2	3
Обим утицаја (R5)	Нема утицаја на околину	Утицај на површину коју заузима погон – комплекс	Утицај изван комплекса	Општински, регионални и шири ниво
Јачина утицаја (R6)	Незнатан утицај	Мањи од прописаног	Ретко изнад дозвољеног	Често изнад дозвољеног
Вероватноћа појаве утицаја (R7)	≤ 10 %	10-40%	40-70%	> 70%
Трајање утицаја (R8)	≤ 0,5 х дневно	0,5 – 2 х дневно	2-4 х дневно	> 4 х дневно

Матрица – Рангирање утицаја

$$R = (R1+R2+R3+R4) + 2 (R5+R6+R7+R8)$$

Сви утицаји се деле у четири класе:

Категорија утицаја	Укупна оцена	Класа
Нема утицаја	0 - 9	I
Мали утицај	10-19	II
Средњи утицај	20-28	III
Велики утицај	> 28	IV

Извештај о вредновању – рангирању утицаја

	Извори загађења	Оцена утицаја (R)									Класа
		1	2	3	4	5	6	7	8	R	
1	Спортско-рекреативне површине	0	2	2	3	1	2	2	3	23	III
2	Комуналне и саобраћајне површине	1	2	2	1	1	3	2	3	24	III
3	Хотелско-апартмански смештаји и индивидуално становање	0	2	2	2	1	1	1	3	18	II
4	Комерцијално-туристички садржаји	0	2	2	3	1	1	1	3	18	II

Утицаји спортско-рекреативних површина, комуналне и саобраћајне површине су на основу укупне оцене сврстане у класу III, која представља значајан утицај на животну средину. Утицаји хотелско-апартманског смештаја са индивидуалним становањем и комерцијално туристички садржаји имају мали утицај. У циљу стварања услова за управљање ризицима од планираних објеката и активности у оквиру плана, мерама заштите се утицаји морају свести у границе прихватљивости за дато подручје, односно морају се свести у или испод класе II.

Кумулативни, посебно синергистички утицаји су узети у обзир. У урбаним (вештачким) екосистемима мерило синергизма и кумулативност је однос и комбинација граничних или МДК вредности, при чему се у обзир узима појава сабирања или појачавања утицаја појединих полутаната у комбинацији. У природним екосистемима, основни показатељ кумулативности и синергизма је понашање система у целини и његова моћ да опстане под измењеним условима.

7.0 СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ

Предметни План, као и Стратешка студија морају да обезбеде довољно елемената за израду техничке документације (Идејних пројеката и Пројекта за грађевинску дозволу), а са аспекта заштите животне средине.

С обзиром да ће се за поједине објекте и активности на посматраном простору радити и Студије процене утицаја на животну средину (туристички објекти и садржаји, саобраћајне и др. инфраструктурне објекте), задатак овог документа је да дâ оквири и дефинише опште услове заштите који ће бити разматрани у оквиру сваке Студије утицаја посебно.

Поступак процене утицаја, између осталог обухвата фазу

- одлучивања о потребни процене утицаја и
- одређивање обима и садржаја студије.

Садржај Студије је одређен Решењем о обиму и садржају и прописима који регулишу ову материју, с тим да сама Студија представља критичку анализу онога што је дато у техничкој документацији, а са аспекта заштите животне средине.

Због тога обрађивачи Студије морају посебно да обраде поглавља која се односе на:

- опис пројекта;
- приказ стања животне средине на локацији и ближој околини, уз потребу додатних испитивања и истраживања у оквиру претходних радова на изради техничке документације;
- опис могућих значајних утицаја на животну средину, посебно на екосистеме, који су заступљени на посматраном подручју, али и на поједине супстрате средине који су означени као посебно осетљиви;
- процену утицаја у току изградње и у акциденталним ситуацијама;
- детаљан опис мера заштите како оних које су планиране и пројектоване техничком документацијом, тако и оне којима треба дорадити и допунити ту документацију и
- програм праћења утицаја на животну средину.

За све активности нижег реда, односно за сву пројектну документацију и изградњу, неопходно је прибавити решење о условима заштите природе.

8.0 МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја и унапређења животне средине су у оквиру овог документа приказане у посебној тачки, да би им се као таквима подвукао значај у процесу израде техничке документације. Наведене мере су произашле из анализе стања животне средине, процене и вредновања утицаја идентификованих извора. С обзиром да сваки идентификовани извор загађења сам по себи може угрозити животну средину и здравље људи уколико простор и целина не буду екипирани неопходним инфраструктурним објектима и инсталацијама, мерама су обухваћене и неопходне активности на обезбеђивању хигијенске исправне воде и изградњи система за сакупљање, одвођење и третман отпадних вода, грејања и управљања отпадом.

Мере заштите

1. Све објекте и садржаје на простору обухваћеном Планом, посебно објекте хотелско-апартманског смештаја и индивидуалне објекте пројектовати и градити тако да се не мења орографија терена и не угрозе визуелне карактеристике простора.
2. Грађевински радови, укључујући припремне радове, треба ограничити у циљу минимизације промена у природном окружењу.
3. Свести на минимум интервенције у простору које захтевају сечу стабала, уз обавезу да се свако уклоњено стабло надокнади садњом аутохтоних врста, како би се спречило трајно смањивање површина под шумама. Што се тиче стабала заштићених врста њихово сечење је забрањено.
4. Површине које припадају тресетишту укључити у зону зеленила, с тим да је потребно избећи интервенције на самом тресетишту. Што се тиче дела планиране саобраћајнице, посебним грађевинско-техничким решењем исту извести тако да се не угрози тресетиште.
5. Орлову реку регулисати низводно од тресетишта у складу са карактеристичним протицајима (Q 1% и Q 2%). При томе треба имати у виду да нису дозвољени радови који ремете режим воде и изворишта Орлове реке.
6. На читавом простору организовати систем сакупљања и одношења смећа. За те потребе је неопходно поставити довољан број одговарајућих судова који се морају редовно празнити. Локација судова треба да је замаскирана зеленилом, тако да се не угрозе визуелне карактеристике простора.
7. За грејање објеката изградити јединствени систем грејања, развођењем неког од условно еколошког енергента: пре свега ТНГ или ТПГ. Треба

предвидети и развој алтернативних извора енергије: соларна енергија као и други обновљиви извори енергије, а за појединачне објекте користити чврсто гориво и то дрво.

8. Снабдевање електричном енергијом обезбедити изградњом трафо станица које нису пуњене уљем (суви ТС).
9. Ограничити буку коју емитују машине, опрема и уређаји, као и угоститељски објекти:
 - уградњом машина, опреме и уређаја које не емитују буку изнад дозвољених граница,
 - изворе буке изоловати или инсталирати у затвореном простору,
 - све активности које емитују буку ограничити на период дана.
10. Све отпадне воде (условно контаминирани кишне воде и фекалне отпадне воде) посебним сепарационим системима сакупљати и одводити на третман пре упуштања у реципијент.

За те потребе је неопходно изградити:

- фекалну канализацију која у коначној фази треба да сакупи, одведе и третира 98 l/сек отпадних вода. Фекална канализација II фазе треба да чини целину са постојећим и планираним системима I фазе туристичког ризорта. Због тога, поред одговарајућег каналског система, за потребе друге фазе треба проширити капацитете постојећег постројења за пречишћавање отпадних вода, с тим да се то може радити у складу са планираним достизањем капацитета развоја туристичког ризорта. Усвојена технологија ППОВ-а омогућава фазно проширење капацитета. Проширење капацитета фекалне канализације мора да испоштује следеће услове: цевовод фекалне канализације положити дуж саобраћајница, односно у јавним површинама, каналски систем мора да буде затворен и изолован од околине и квалитет ефлуента мора да одговара класи реципијента (Орловој реци);
 - кишна (атмосферска) канализација треба да гравитацијом сакупи атмосферскилије и одведе их до Орловог потока. Потенцијално контаминирани кишне воде (са главних саобраћајница, паркинга и манипулативних површина), пре упуштања у реципијент морају бити третиране на таложницима – сепараторима, како би квалитет ефлуента одговарао класи реципијента. За упуштање воде у реципијент изградити одговарајућу изливну грађевину.
11. За све потребе (вода за пиће, санитарне потребе и противпожарну заштиту) је потребно обезбедити хигијенски исправну воду за пиће у количини која у завршној фази износи $Q_{uk}=22,5$ l/сек. Будући развој система водоснабдевања II фазе треба да се ослања и везује на изграђену мрежу и објекте I фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште”. Воду приоритетно треба обезбедити из аутономних локалних система и из регионалних система. При томе, експлоатација локалних изворишта мора бити усклађена са процењеним капацитетом изворишта, односно у процесу експлоатације се не сме угрозити стање животне средине.

Поред наведених мера заштите, овом Студијом о стратешкој процени утицаја на животну средину се дају и мере заштите дефинисане Решењем Завода за заштиту природе Србије:

- Планом предвидети потпуно очување, а по потреби и ревитализацију локалитета тресетишта у оквиру предметног подручја, као и очување повољних физичко-хемијских и биолошких својстава воде неопходних за опстанак станишта. Граница тресетишта дата је у Прилогу Решења;
- Предвидети потпуну забрану експлоатације тресета са предметног подручја;
- Предвидети обележавање граница тресетишта и постављање информативно-едукативних табли о приоритетном типу станишта за заштиту (тресави) и заштићеним и строго заштићеним врстама које живе на њему;
- Забрањено је планирати промене постојећег режима површинских и подземних вода, односно извођење било каквих истражних бушења и хидротехничких радова без поседовања одговарајуће документације и претходно прибављених одговарајућих мишљења, услова или сагласности надлежних институција. Наведено подразумева да није дозвољено планирати засипање, преграђивање и измештање Орлове реке, која се налази унутар граница предметног планског акта. Такође, забрањено је планирати радове који могу изазвати замућивање водотока дуже од пет дана у континуитету;
- Забрањено је каптирање и било које друге активности на Орловом врелу које се налази непосредно уз границу Плана, обзиром да врело и Орлова река обезбеђују неопходну количину воде за потребе очувања тресаве;
- Приликом изградње паркинг простора није дозвољена употреба компактних бетонских материјала (поставити травно бетонске растер елементе, однос бетона и траве треба да буде 30:70);
- Отицање воде мора бити решено падовима ка путу, а на местима где је и ако је то неопходно и коришћењем отворених или решеткастих ригола (на пример дуж тротоара). Посебна пажња треба да буде посвећена кишници и сливању воде која настаје услед отапања снега низ шкарпу са горње стране пута (формирати ободни канал);
- Планирати постављање стубова жичаре искључиво ван граница тресетишта;
- Планирати полазе ски жичара (лифтова) изнад постојећег шумског пута тј. изнад тресаве.
- Површине за скијашке активности (ски плато, полигоне, ски стазе и путеве) планирати ван граница тресетишта;
- Ски стазе и ски пролази у оквиру граница Плана не смеју прелазити преко тресетишта – станишта приоритетног за заштиту;
- Уколико се током евентуалних планираних радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Закону о заштити природе извођач је дужан да обавести министарство надлежно за послове заштите природе, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

9.0 ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

9.1 Индикатори за праћење стања животне средине

Избор индикатора базиран је на подацима добијеним идентификацијом постојећих и будућих извора загађивања у границама ПДР и непосредном окружењу, и анализом стечених и створених услова животне средине.

Индикатори притиска

С обзиром да је у оквиру мера заштите дефинисано коришћење условно еколошких горива за загревање објеката, а према Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух („Сл. гласник РС”, бр. 71/2010), планирани објекти немају обавезу мерења емисије, индикатори притиска за ваздух нису одређени.

Организовати мерења стања квалитета животне средине и праћење и контролу заштите природе на основу изабраних индикатора притиска, експозиције и ефеката, који су саставни део овог Извештаја.

Што се тиче емисије отпадних вода индикаторима притиска треба обухватити:

- евентуално испуштање отпадних и атмосферских вода у водотоке и канализацију:
 - рН вредност
 - електропроводљивост
 - суви остатак
 - масти и уља
 - суспендоване материје
 - ХПК
 - БПК₅
 - детерџенти
 - амонијум јон
 - нитрити
 - нитрати
 - укупан број бактерија
 - колиформне бактерије фекалног порекла

Индикатори притиска пореклом отпада

- количина отпада,
- количина отпада која се селекционише,
- количина рециклабилног отпада.

Индикатори буке

- ниво буке поред емитера (Leq(A))

Индикатори експозиције

Ови индикатори треба да буду одређени у оквиру снимања такозваног нултог стања животне средине, а за потребе израде Студије утицаја на животну средину:

Индикатори стања вода

- концентрација загађујућих материја у реципијентима атмосферских и пречишћених отпадних вода са простора ПДР:
 - рН вредност
 - електропроводљивост
 - суви остатак
 - масти и уља
 - растворени кисеоник
 - ХПК
 - БПК₅
 - амонијум јон
 - нитрити
 - нитрати
 - МПН укупних и термо толерантних колиформа
 - колиформне бактерије фекалног порекла

Индикатори ефеката

- биоиндикатори: популација заштићених биљних и животињских врста
- промене на тресетишту у односу на нулто стање
- промене карактеристичних протицаја Орлове реке

9.2 Права и обавезе надлежних органа

Права и обавезе републичких органа и органа градаилокалне самоуправе задужених за заштиту животне средине јасно су дефинисани у: Закону о заштити животне средине („Сл.гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09), чланови 69-77, Закону о управљању отпадом („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о заштити природе („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о заштити ваздуха („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о заштити од буке у животној средини („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл.гласник РС”, бр. 36/09), Закону о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл.гласник РС”, бр. 36/09) и Закону о водама („Сл.гласник РС”, бр. 30/10).

Наведени Закони прописују и обавезе оних субјеката који потенцијално могу да угрозе животну средину, као и обавезе овлашћених и акредитованих установа које се баве контролом квалитета животне средине.

9.3 Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

На простору обухваћеном ПДР не очекују се значајнији негативни утицаји у нормалним ситуацијама. Појава негативних утицаја на непосредно окружење може настати само у екстремним случајевима, али је вероватноћа појаве ових ситуација веома мала.

Као екстремне случајеве сматрамо:

- земљотрес максималног интензитета за ово подручје,
- пожар у туристичким објектима већег капацитета.

Важна је вероватноћа настанка непредвиђеног догађаја, што одређује ниво неопходних превентивних мера, посебно грађевинско-техничких и организационих.

У случају земљотреса максималног интензитета за ово подручје, може доћи до оштећења првенствено домаћинстава која су неадекватно изграђена, викендица, туристичких и пратећих објеката, као и објеката инфраструктуре, које може изазвати озбиљније угрожавање животне средине, али локалног карактера.

Уколико не дође до клизања терена не треба очекивати озбиљније оштећење нових објеката у земљотресу, с обзиром да се при пројектовању и градњи обавезно морају предвидети и предузети мере које су у складу са степеном сеизмичности терена.

Мере заштите од пожара се посебно пажљиво и детаљно планирају, а при уређењу простора је потребно водити рачуна о могућности приступа ватрогасних екипа, тј. постојању и одржавању противпожарних путева, као и обезбеђењу довољних количина воде, спољњој и унутрашњој хидрантској мрежи, врсти и распореду приручних и стабилних апарата и система за гашење пожара, начину сигнализације и обавештавања у случају пожара, личним заштитним средствима и сл.

Код пожара у магацинима продавница, зависно од врсте робе која се складишти, настају и токсични гасови због непотпуног сагоревања. У случају непоштовања мера заштите и не коришћења личних заштитних средстава ови гасови могу угрозити непосредно окружење запаљеног објекта, односно ватрогасце и раднике ангажоване на гашењу пожара.

Неповољни могу бити: оштећење и кидање електричних водова под напоном због могућности настанка пожара, оштећење магистралних водова водоводне мреже које може довести до плавлјења подземних нивоа објеката, као и канализационе мреже, због изливања загађених санитарних отпадних вода и загађивања земљишта и подземних вода.

Хитнеинтервенције на гашењу пожара и прекиду цурења воде уз санацију оштећених објеката инфраструктуре и деконтаминацију загађеног простора су главне мере које би требало предузети, како би неповољни ефекти били

ограниченог домета и не би изазвали веће материјалне штете и угрозили животну средину. Наравно, подразумева се заустављање интерног саобраћаја и евакуација свих присутних из угрожене зоне, као и медицинско збрињавање евентуално повређених.

Јасно је да се природне катастрофе не могу предвидети, али се пројектују превентивне мере на основу могућих неповољних сценарија, при чему треба имати у виду да се објекти пројектују и граде поштујући следеће:

- сеизмичност тла
- стабилност тла
- геотехничке карактеристике тла
- меродавне падавине више деценијског повратног периода
- услове противпожарне заштите

Мишљења смо да је настанак неочекиваних негативних догађаја, са последицама које ће утицати на животну средину, средње вероватан илокалног карактера, с обзиром да се мере превенције настанка и санације последица морају пажљиво анализирати и реализовати у свим фазама планирања и изградње објеката.

10.0 ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начин одлучивања о Извештају о стратешкој процени утицаја на животну средину и редослед активности дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004).

Учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење о Извештају о стратешкој процени утицаја на животну средину у року од 30 дана, дефинисано је чланом 18, наведеног Закона. Орган надлежан за припрему ПДР обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени (члан 19), пре упућивања захтева за добијање сагласности на предметни Извештај. У складу са Законом којим се уређује поступак доношења ПДР, орган надлежан за припрему плана обавештава јавност о начину и роковима за увид у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе.

Подручје предметног Плана налази се у границама Парка природе „Стара планина” утврђеног Уредбом о заштити Парка природе „Стара планина” („Службени гласник РС”, бр. 23/2009).

У току одлучивања узети су у обзир величина и значај могућих негативних и позитивних утицаја предложених планских решења, укључујући вероватноћу настанка, просторни обухват, дужину трајања, учестаност понављања, интензитет и евентуалне кумулативне и синергетске ефекте.

Од посебне је важности адекватно и „транспарентно” укључивање свих заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука о питањима и предложеним мерама заштите животне средине и здравља експониране популације.

Кроз издавање услова и мишљења, као и консултацијама и путем презентација у свим фазама израде и разматрања стратешке процене обезбеђује се учешће надлежних органа и организација. Учешће заинтересоване јавности и невладиних организација обезбеђује се путем средстава јавног информисања и у оквиру јавног излагања ПДР.

Орган надлежан за припрему Плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења о Стратешкој процени утицаја, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о Плану детаљне регулације. Извештај о СПУ доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о СПУ у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, орган надлежан за припрему Плана доставља предлог Плана детаљне регулације заједно са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину, надлежном органу на одлучивање.

11.0 КОРИШЋЕНА МЕТОДОЛОГИЈА

У изради Стратешке процене, поред наведеног ПДР, коришћени су подаци преузети из расположиве документације прибављене у сарадњи са релевантним институцијама, стручне литературе, као и позната страна и домаћа искуства. На овај начин прикупљали смо податке о клими, природним и створеним карактеристикама, становништву, стању природних и културних добара, као и друге податке из расположиве документационе основе као што су: Програм развоја планинског туризма на подручју Старе планине („Службени гласник РС”, бр. 85/2007), Просторни план подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина („Службени гласник РС”, бр. 115/2008), Уредба о заштити Парка природе Стара планина („Службени гласник РС”, бр. 23/2009), Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја Парка природе и туристичке регије Стара планина на животну средину, Институт за архитектуру и урбанизам Србије – ИАУС, 2008.

Такође су коришћени и ниже наведени прописи:

1. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 88/2010);
2. Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/2004 и 36/2010);
3. Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14 и 145/14);
4. Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009);
5. Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/2010);
6. Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гласник РС – Међународни уговори”, бр. 102/2007);
7. Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009 и 88/2010);
8. Уредба о одлагању отпада на депоније („Сл. гласник РС”, бр. 92/2010);
9. Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/2010);
10. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009);
11. Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, 56/10);
12. Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/2010);
13. Уредба о категоризацији водотока („Сл. гласник СР Србије”, бр. 5/1968);
14. Уредба о класификацији вода („Сл. гласник СР Србије”, бр. 5/1968);
15. Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СР Србије”, бр. 31/82);

16. Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 35/2011);
17. Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 74/2011);
18. Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС”, бр. 50/2012);
19. Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. лист СРЈ”, бр. 42/1998);
20. Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС”, бр. 92/2008);
21. Закон о заштити од нејонизујућег зрачења („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009);
22. Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 104/2009);
23. Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр. 104/2009);
24. Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009);
25. Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/2009);
26. Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009 и 88/2010);
27. Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/2010);
28. Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС”, бр. 72/2010);
29. Уредба о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл. гласник РС”, бр. 88/2010);
30. Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009);
31. Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Сл. гласник РС”, бр. 71/2010);
32. Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 11/2010 и 75/2010);
33. Уредба о утврђивању критеријума за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију („Сл. гласник РС”, бр. 22/2010);
34. Уредба о заштити Парка природе „Стара планина” („Сл. гласник РС”, бр. 23/2009);
35. Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/2010);
36. Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС”, бр. 31/2012);

11.2 Тешкоће у изради стратешке процене утицаја

Основне тешкоће у изради Стратешке процене су произашле из чињеница:

- да нису доступни сви релевантни подаци о нултом стању животне средине, укључујући метео и хидролошке параметре, с тим да се они морају обезбедити за фазу израде Студије процене утицаја,
- да се ради о простору на коме је заступљен осетљиви биљни и животињски свет,
- да се снабдевање водом мора решавати фазно, применом сложених решења, с обзиром на мале капацитете локалних изворишта, као и да
- планирани објекти треба да обезбеди великом броју грађана услове да користе и уживају у изузетним природним карактеристикама простора.

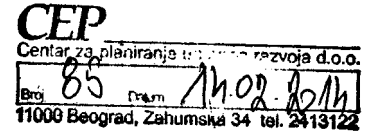
Да би се остварили Циљеви Плана, уложен је одређен напор да се ускладе захтеви за заштитом животне средине и потреба да Стара планина буде доступна великом броју корисника.

Списак прилога:

1. Одлука о изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште” на Старој планини
2. Инжењерскогеолошка карта терена
3. Карта инжењерскогеолошке рејонизације терена
4. Легенда инжењерскогеолошке рејонизације терена
5. План намене површина 1:2000
6. Синхрон план 1:2000
7. Услови ЈКП

П Р И Л О З И

Република Србија
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
Општинска управа
Одељење за урбанизам комунално -стамбемне и
имовинско – правне послове
Број: 350- 3/2014-04
Дана:09.02.2014. године
К њ а ж е в а ц

ЦЕНТАР ЗА ПЛАНИРАЊЕ УРБАНОГ РАЗВОЈА - ЦЕП

Ул. Захумска 34
11 000 Београд

ПРЕДМЕТ:Достава Мишљења и Одлуке,

У прилогу овог дописа достављамо Вам фотокопију Мишљења Завода за заштиту природе Србије, 03 бр. 019 - 08/2 од 04.02.2014. год. , ЈП "Скијалиште Србије" 06 бр. 325 од 05.02. 2014.год , Завода за заштиту споменика културе Ниш, бр. 77/2 од 27.01. 2014.год , Одељења за општу управу и заједничке послове, Општинске управе општине Књажевац бр. 501-17/2014-07 од 04.02.2014.год., прибављена на Предлог одлуке о изради Извештај о стратешкој утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта «Јабучко равниште» на Старој планини и Одлуку о изради извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини. Бр: 350 - 3 / 2014-04 од 06.02.2014.год.

Потребно је да прибављена Мишљења и предметну Одлуку као носиоц израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, примените у току израде Извештаја

Споштовањем

ШЕФ ОДЕЉЕЊА
Планирање град. Зоран Ђорђевић

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

Текући рачун: 840-518664-16. отворен код Управе за трезор ♦ ПИБ 106844260 ♦ Матични број 1798561

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
ПИСАРНИЦА - Пријемна канцеларија
општинске управе општине Књажевац

03 019-08/2

04.02.2014 год

ПРИМЉЕНО 06 FEB 2014

Орган

Служба

Број

Беза др 350-3/2014-04

Општинска управа
Општине Књажевац
Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и
имовинско-правне послове

19 350 Књажевац

ПРЕДМЕТ: Мишљење о Предлогу одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини, бр. 350-3/2014-04 од 18. 01. 2014. године

Општинска управа Општине Књажевац, Одељење за урбанизам, комунално-стамбене и имовинско-правне послове обратила се Заводу за заштиту природе Србије дописом бр. 350-3/2014-04 од 18. 01. 2014. године, за давање мишљења о Предлогу одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације прве фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини.

Уз Захтев је достављен Предлог одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини, бр. 350-3/2014-04 од 17. 01. 2014. године

Увидом у достављену документацију, документацију Завода и Централни регистар заштићених природних добара Србије констатовано је следеће:

Предметни простор се налази на простору Парка природе „Стара планина“ (Уредба о заштити Парка природе „Стара планина“, „Службени гласник РС“, бр. 23/2009);

Истовремено, он представља део еколошке мреже према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010). Еколошку мрежу чине међународно значајна подручја: Емералд подручје са класификационим кодом RS0000011, међународно значајно подручје за биљке (IPA Стара планина), међународно и национално значајно подручје за птице (RS040IBA Стара планина), као и одабрано подручје за дневне лептире (РВА 36 Стара планина).

Узевши у обзир наведено Завод сматра да је Предлог одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини урађен је у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010) и није у супротности са донетим прописима и документима из области заштите природе.

С поштовањем,

Директор Завода

Александар Драгишић

Достављено

- Документација
- Архива

ГР

Република Србија
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412
E-mail: zzsknis@open.telekom.rs
Број: 77/2
Датум: 27.01.2014. год.

Република Србија
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
Одељење за урбанизам, комуналне
делатности и имовинско правне послове
ул. М. Обилића бр.1
Књажевац

Предмет: Мишљење у предмету број 350-3/2014-04 од 18.01.2014. године

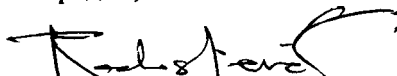
Завод је сагласан са текстом Предлога одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини

У Извештају о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину, потребно је на правилан начин узети у обзир *елемент животне средине-културно историјско наслеђе*, односно анализирати праћење стања непокретног културног наслеђа и мере за његову заштиту.

У случају подручја обухваћеног Планом није реч о утврђеним непокретним културним добрима, већ о потенцијалним покретним и непокретним археолошким налазима на које се може наићи приликом извођења радова на изградњи објеката високоградње или инфраструктурних објеката.

Неопходно је да се у текст Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину да оцена да ли су Планом дефинисани поступци у случају проналажења наведених добара. Односно, да се у текст нацрта Плана унесу законске одредбе које се тичу заштите ствари и творевина за које се претпоставља да имају својства од посебног значаја за културу, уметност и историју, односно добара која уживају претходну заштиту на основу Закона о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94). Ове законске одредбе су садржане у тексту Акта о условима чувања, одржавања и коришћења и утврђеним мерама заштите културних добара и добара која уживају претходну заштиту од значаја за План детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини, који издаје Завод за заштиту споменика културе Ниш као територијално надлежан завод и мора бити саставни део документационе основе.

Обрадио,

Горан Радосављевић, дио

В.Д. ДИРЕКТОРА ЗАВОДА,

Елена Васић Петровић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
ПИСАРНИЦА - Пријемна канцеларија
општинске управе општине Књажевац

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ПРИМЉЕНО: 06 FEB 2014
Орган: Орган редност

ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
Ул. Милоша Обилића 1
19350 КЊАЖЕВАЦ
Сектор за урбанизам

Извештај 350-3/2014-04

Предмет: Ваш предмет број 350-3/2014-04 од 18.01.2014. године

Општина Књажевац, Одељење за урбанизам, комунално – стамбене и имовинско-правне послове, поднело је захтев, број 350-3/2014-04 од 18.01.2014. године, за издавање мишљења на Предлог одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе „Јабучко Равниште“ на Старој планини, број 350-3/2014-04 од 17.01.2014. године.

На основу напред наведеног, ЈП „Скијалишта Србије“, је мишљења да нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама скијашке инфраструктуре у погледу израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе „Јабучко Равниште“ на Старој планини.

Носиоци израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе „Јабучко Равниште“ на Старој планини, у обавези су да приликом израде исте, све нормативе, критеријуме и у складу са Законом о јавним скијалиштима ("Службени гласник РС" број 46/06); Правилником о минималним техничким условима за уређење, обележавање и одржавање скијалишта ("Службени гласник РС" број 46/2011); Правилником о техничким нормативима за особне жичаре ("Службени лист СФРС" број 29/86); Правилником о техничким нормативима за ски лифтове ("Службени лист СФРС" број 2/85) и другим нормативним актима чија је примена обавезна изради планске документације.

С поштовањем,

ЈП СКИЈАЛИШТА СРБИЈЕ
Драгана Јаначковић Ђукић
Драгана Јаначковић Ђукић
Директор сектора за
правне и техничке послове
(по овлашћењу в.д. генералног директора
бр.1821 од 16.05.2013. године)

Доставити:

- наслову
- Сектору за правне послове и техничке послове
- архиви

На основу члана 9. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину («Сл. гласник РС», бр. 135/04 и 88/10) у вези члана 46. Закона о планирању и изградњи («Сл. гласник РС», бр.72/09, 81/09, 64/10- одлука Уст.суда, 24/11, 121/12, 42/13 и 50/13,- одлука УС и 98/2013 - одлука УС), Општинска управа, Одељење за урбанизам, комунално - стамбене и имовинско правне послове, општине Књажевац, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА
ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ДРУГЕ ФАЗЕ ТУРИСТИЧКОГ РИЗОРТА «ЈАБУЧКО
РАВНИШТЕ» НА СТАРОЈ ПЛАНИНИ

Члан 1.

Приступа се изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта «Јабучко равниште» на Старој планини.

Члан 2.

Разрађује се цело подручје обухваћено планом и то око 25 ha.

Члан 3.

План садржи:

1. Границу плана и обухват грађевинског подручја,
2. Поделу простора на посебне целине и зоне,
3. Намену земљишта,
4. Регулационе линије улица и јавних површина и грађевинске линије са елементима за обележавање на геодетској подлози,
5. Нивелационе коте улица и јавних површина (нивелациони план),
6. Трасе, коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, комуналну и другу инфраструктуру,
7. Правила уређења и правила грађења по целинама и зонама,
8. Економску анализу и процену улагања из јавног сектора,
9. Локације за које је предвиђена израда урбанистичког пројекта, Графички део.

За трасе, коридоре и појасеве саобраћајница, мрежа инфраструктуре и техничке регулације водотокова ближе се разрађују нарочито границе парцела јавних или комуналних површина са координатама и регулација и нивелација за трасе, коридоре и појасеве саобраћајница, мрежа инфраструктуре и техничке регулације водотокова.

За зоне урбане обнове, ревитализације и рехабилитације, разрађују се нарочито и композициони или обликовни план и план партерног уређења.

Планом ће се обезбедити мере и услови заштите животне средине у складу са позитивним законским прописима.

Члан 4.

Разлози за вршење стратешке процене утицаја на животну средину плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта «Јабучко равниште» на Старој планини су: сагледавање, процена и утврђивање могућности значајних штетних утицаја на животну средину на основу промена у просторно-функционалној организацији подручја која се планира, а која могу бити од утицаја на стање животне средине, са проценом мера које је потребно предузети како би се евентуални могући значајни штетни утицаји на животну средину спречили, отклонили или свели на минимум.

Члан 5.

У оквиру стратешке процене размотриће се постојеће стање животне средине на подручју плана, значај и карактеристике плана, карактеристике планираних садржаја и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима у прилогу I Закона о стратешкој процени, за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја планираних намена у оквиру плана.

На подручју плана размотриће се следећа питања и проблеми везани за животну средину и могућност утицаја на: ваздух, воду, земљиште, климу, биљни и животињски свет, станишта и биодиверзитет, заштићена природна добра, становништво и здравље,

насеља, културно-историјску баштину, инфраструктурне, индустријске и друге објекте и друге створене вредности и др. као и посебни проблеми који се односе на:

- угроженост високо планинских подручја природним појавама и процесима (поспешених антропогеном деструкцијом) – ерозија, клизишта, урниси, лавине, бујице и др.,
- пропадање и урушавање етно-наслеђа у забаченим планинским селима због напуштања насеља,
- измене физичке структуре и амбијента сеоских насеља и уз саобраћајнице услед неконтролисане градње,
- гашење планинских села услед одумирања становника и миграција ка градским центрима,
- управљање заштитом животне средине на пољопривредним површинама,
- мониторинг животне средине и промена у простору,
- инвестирање у заштиту животне средине,
- диспропорција грађевинских рејона насеља и могућности њиховог рационалног комуналног опремања,
- инфраструктура за прикупљање, третман и одлагање комуналног и индустријског отпада,
- поступање са отпадом, сакупљање, транспорт и одлагања отпада у сеоским насељима,
- инфраструктура за одвођење и пречишћавање отпадних вода,
- количина и квалитетне воде за пиће,
- квалитет саобраћајне мреже и функционалне и саобраћајне везе у мрежи насеља,
- деградација и загађивање земљишта,
- деградиране, еколошки угрожене и нестабилне шуме,
- стратешки оквир развоја одрживог туризма у односу на адекватну заштиту природне и културне баштине и др.

Карактеристике утицаја, односно деловање на угрожене области и то: прекорачени стандарди квалитета животне средине, или граничне вредности, интензивно коришћење земљишта, постојећи ризици, смањени капацитети животне средине, посебно осетљиве и ретке области, еко системи, биљне и животињске врсте.

Члан 6.

О извршеној стратешкој процени утицаја плана на животну средину израдиће се Извештај о стратешкој процени.

Извештај о стратешкој процени садржаће следеће елементе:

1. Полазне основе стратешке процене.
2. Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора.
3. Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину.
4. Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројекта на животну средину.
5. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг).
6. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене.
7. Приказ начина одлучивања опис разлога одлучујућих за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план.
8. Закључке до којих се дошло током израде Извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности.

У случају непостојања релевантних података извршиће се циљна мерења у складу са Законом.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину део је документације и прилаже се уз план.

Члан 7.

За носиоца израде Извештаја о стратешкој процени одређује се Центар за планирање урбаног развоја – ЦЕП д .о .о из Београда.

За израду Извештаја о стратешкој процени Центар за планирање урбаног развоја је у обавези да формира мулти дисциплинарни стручни тим од стручних и квалификованих лица са високом стручном спремом одговарајућег смера са најмање пет година рада у струци односно учешће у изради најмање два плана и програма.

Стручни тим је у обавези да утврди методологију израде Извештаја о стратешкој процени.

Члан 8.

Учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени, обавештење о начину и роковима увида у садржину Извештаја, као и времену и месту одржавања јавне расправе, обезбеђује Општинска управа, Одељење за урбанизам, комунално -стамбене и имовинско правне послове, општине Књажевац у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и Закона о планирању и изградњи.

Члан 9.

Ова Одлука је саставни део Одлуке о изради плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта «Јабучко равниште» на Старој планини и објављује се у «Службеном листу општина».

Бр: 350 - 3 /2014-04
Дана:06.02.2014.год.
К њ а ж е в а ц

ШЕФ ОДЕЉЕЊА,
Дипл.инг.грађ.Зоран Ђорђевић

Република Србија
ОПШТИНА КЊАЖЕВАЦ
ОПШТИНСКА УПРАВА
Одељење за општу управу
и заједничке послове
Број: 501- 17/2014-07
Дана:04.02.2014. године
К њ а ж е в а ц

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА УРБАНИЗАМ, КОМУНАЛН -СТАМБЕНЕ И
ИМОВИНСКО - ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ**

О В Д Е

ПРЕДМЕТ: Мишљење на предлог Одлуке о
изради стратешке процене утицаја на животну средину,
Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта
„Јабучко равниште“ на Старој планини

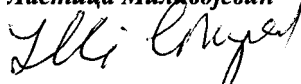
У прилогу вашег дописа број 350-3/2013-04 од 18.01.2014. године, а сходно чл.9.
Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/2004
и 88/2010) доставили сте нам Предлог одлуке о изради Стратешке процене утицаја на
животну средину бр. 350-3/2014-04 од 17.01.2014. године на предходно мишљење и то за :
- Плана детаљне регулације
друге фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини

Како предлог Одлуке о Стратешкој процени утицаја садржи разлоге због којих се
израђује Стратешка процена, критеријуме и програмске основе за израду извештаја о
стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге фазе
туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини, на основу којих је оцењено
да постоји могућност значајних утицаја на животну средину и друге релевантне податке,
сматрамо да је Предлог одлуке сачињен у складу са Законом о стратешкој процени
утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/2004 и 88/2010).

На основу претходно наведеног **САГЛАСНИ СМО** са предлогом Одлуке о приступању
изради стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације друге
фазе туристичког ризорта „Јабучко равниште“ на Старој планини, у складу са чл.11.
Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину уз обавезу прибављања
потребних услова и мишљења надлежних органа и организација за планску документацију
а посебно у складу са одредбама Закона о заштити природе
Достављено: - Одељењу за урбанизам, комунално – стамбене и
имовинско – правне послове и а/а

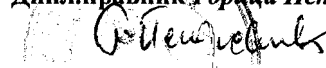
ОБРАЂИВАЧ

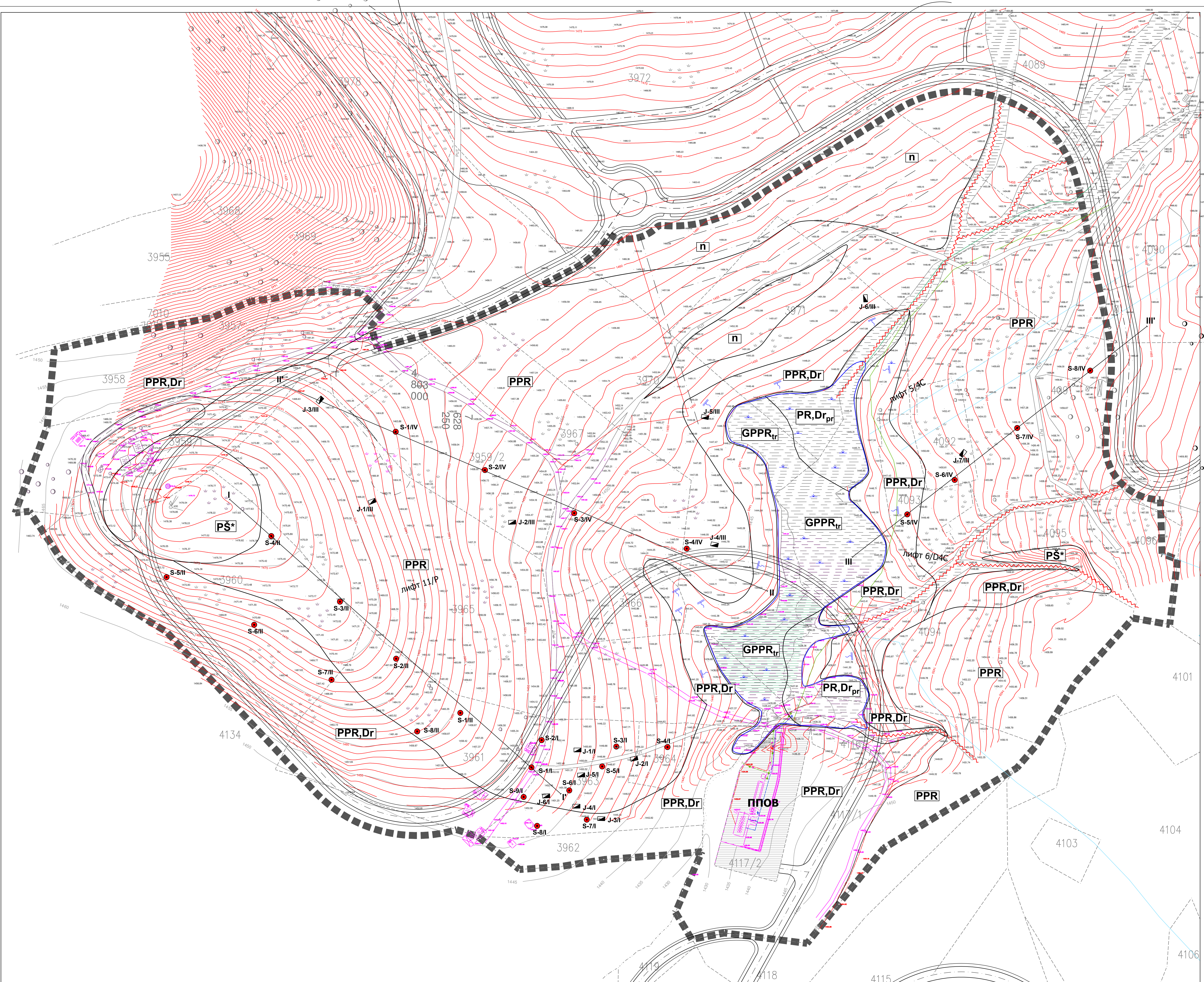
Ласта Миливојевић

ШЕФ ОДЕЉЕЊА

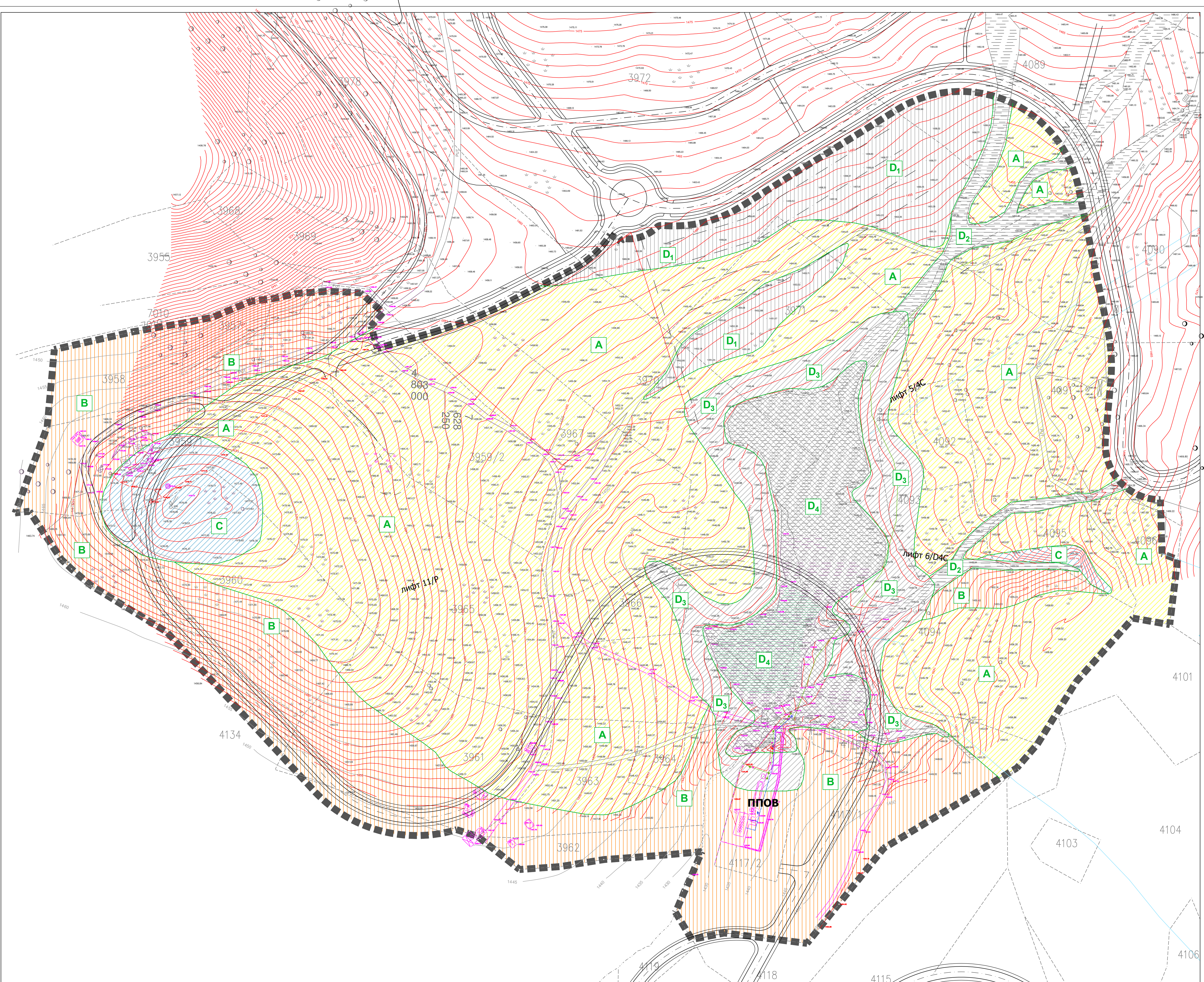
Дипл.правник Горџа Петровић

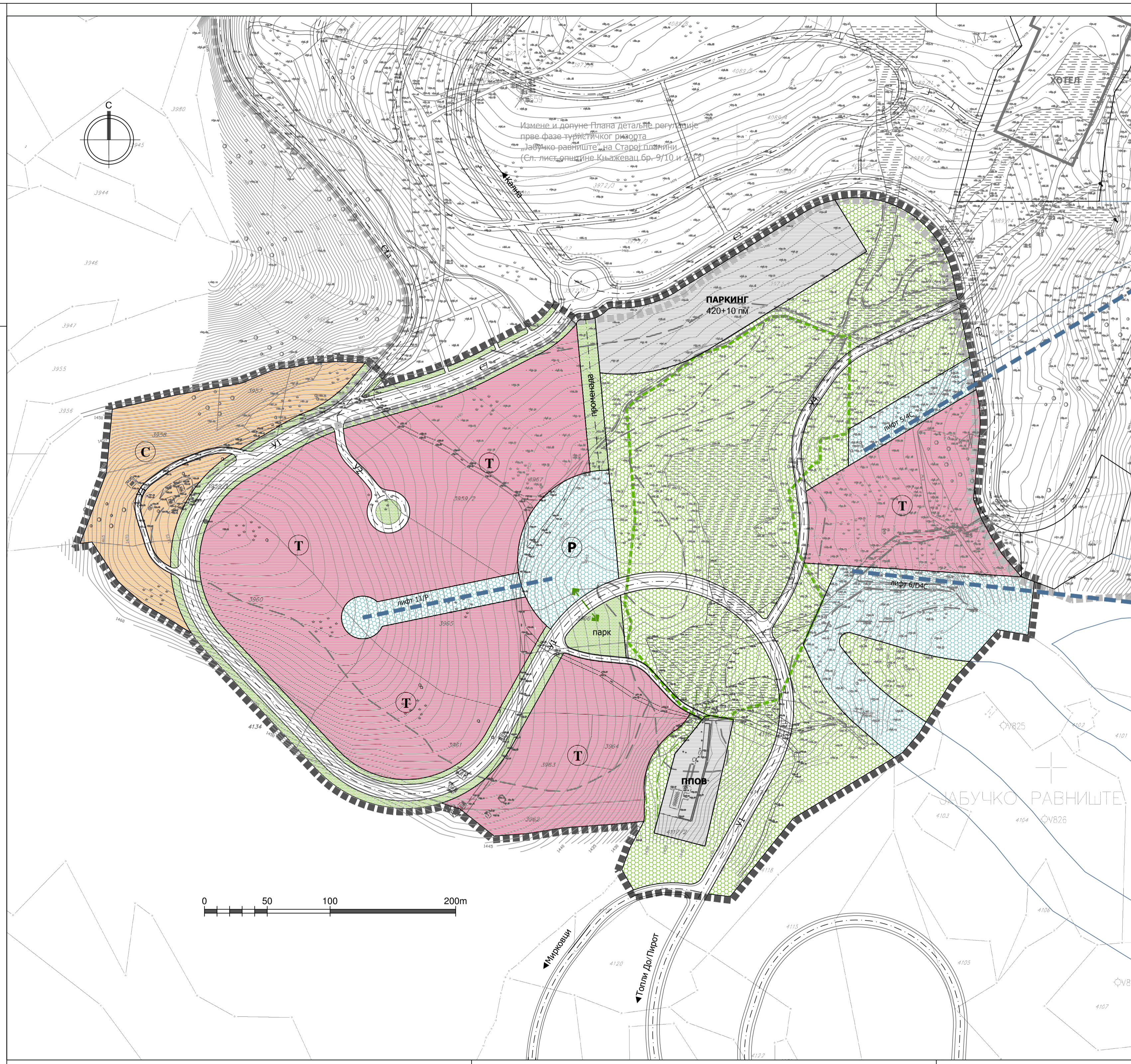
- Legenda:**
- a) litoloških oznaka**
- n Nasip
 - GPPR_{tr} Glinovito peskovite prašine (tresetašte)
 - PR,Dr_{pr} Peskovita prašina sa blokovima peščara (prolujivani nanos)
 - PPR Peskovite prašine (eluvijalno-deluvijalne)
 - PPR,Dr Peskovite prašine sa drobinom peščara (eluvijalno-deluvijalne)
 - PS* Alterisani pešcar
- a) ostalih oznaka**
- Granica litoloških sredine
 - Granica tresetašta (buduće jezero)
 - Povremeno proceđivanje vode
 - Zabareni deo terena
 - Teren pod uticajem linijske erozije (jaruga, vododerna)
 - ▣ J-1/II Oznaka za mesto na kome je izvedena istražna jama / faza u kojoj je istraživanje izvršeno
 - S-1/II Oznaka za mesto na kome je izvedeno geoelektrično sondiranje terena / faza u kojoj je izvršeno sondiranje
 - Položaj inženjerskeološkog preseka terena
 - ▬ Granica plana

Preduzeće za geotehniku i inženjering CENTAR M - GEOTEHNIKA Beograd, Dr Nike Miljanića br. 7, tel. 2776-186; 2774-838		
Investitor: Jasen Babić	Elaborat: Geotehničke podloge za izradu Plana detaljne regulacije druge faze turističkog rizorta "Jabučko ravnište" na Staroj planini	Autor: S. Mišković, dipl. ing. Razmera: 1:2000 Prilog br. 1
Direktor: S. Mišković, dipl. ing.	Naziv priloga: Inženjerskeološka karta terena	Datum: septembar 2014. god

- Legenda:**
- Granica inženjerskogeološkog regiona
 - Oznaka inženjerskogeološkog regiona
 - Region A
 - Region B
 - Region C
 - Mikroregion D₁
 - Mikroregion D₂
 - Mikroregion D₃
 - Mikroregion D₄

Preduzeće za geotehniku i inženjering CENTAR M - GEOTEHNIKA Beograd, Dr Nike Miljanić a br. 7, tel. 2776-186; 2774-838		
Direktor: S. Mišković, dipl. ing.	Investitor: Jasen Babić Elaboraor: Geotehničke podloge za izradu Plana detaljne regulacije druge faze turističkog rizorta "Jabučko ravnište" na Staroj planini	Autor: S. Mišković, dipl. ing. Razmera: 1:2000 Prilog br. 2.1
Naziv priloga: Karta inženjerskogeološke rejonizacije terena		Datum: septembar 2014. god

ЛЕГЕНДА

- ■ ■ ■ граница плана
- — — граница инж.геолошких рејона
- Ⓣ функционална целина - зона

ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

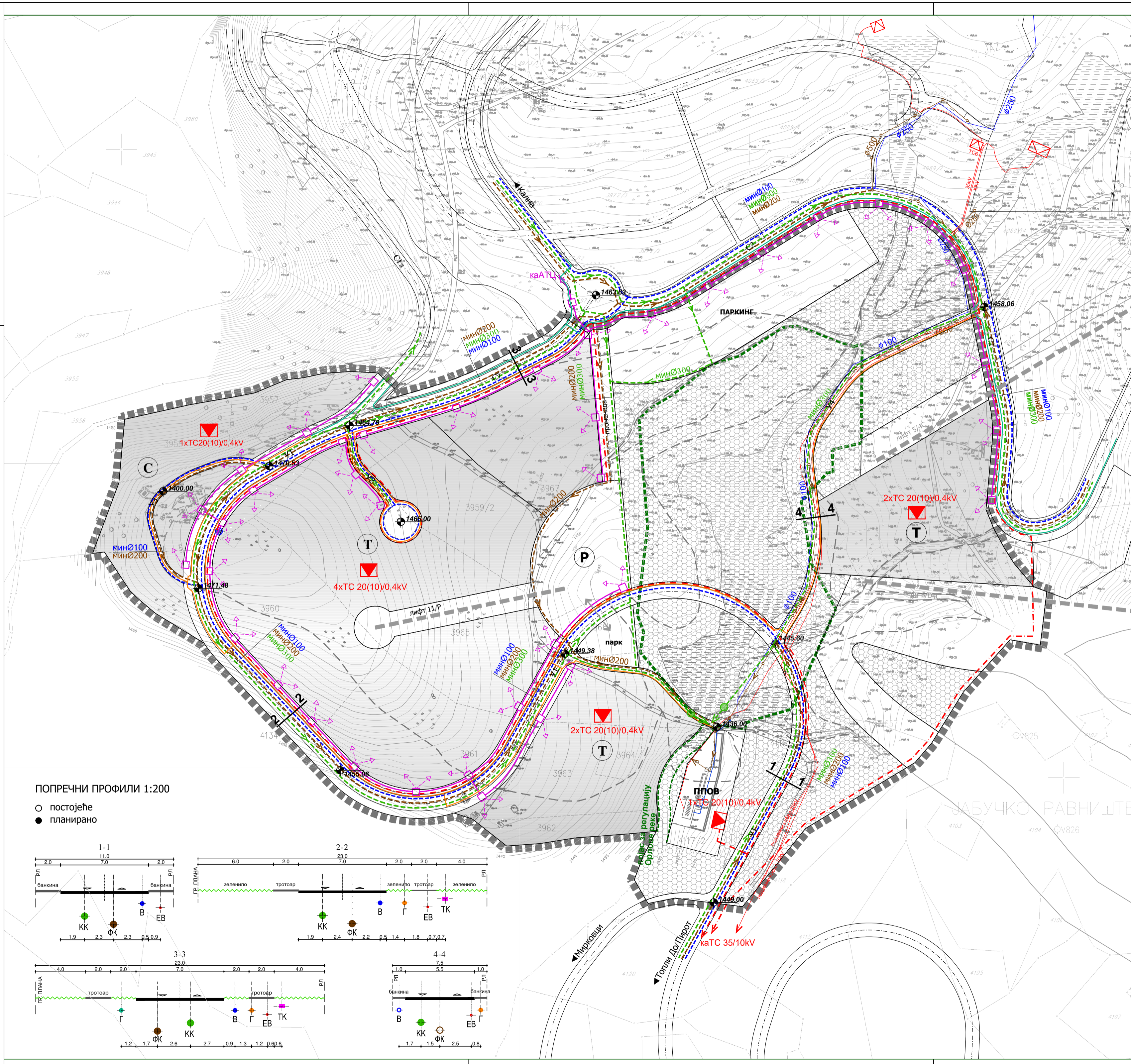
- ▨ спортско-рекреативне површине, зона Р
- — — жичара - ски лифт
- — — ски пролаз
- ▨ комуналне површине
- ▨ саобраћајне површине
- ↔ пешачки пролаз
- ▨ уређено зеленило
- ▨ шумско и пољопривредно земљиште
- — — зона тресетишта
- — — зона регулације водотока

ПОВРШИНЕ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ

- ▨ туристички (хотелско-апартмански) смештај - зона Т
- ▨ индивидуално ('викенд') становање - зона С

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
 Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта 'Јабучко равниште' на Старој планини

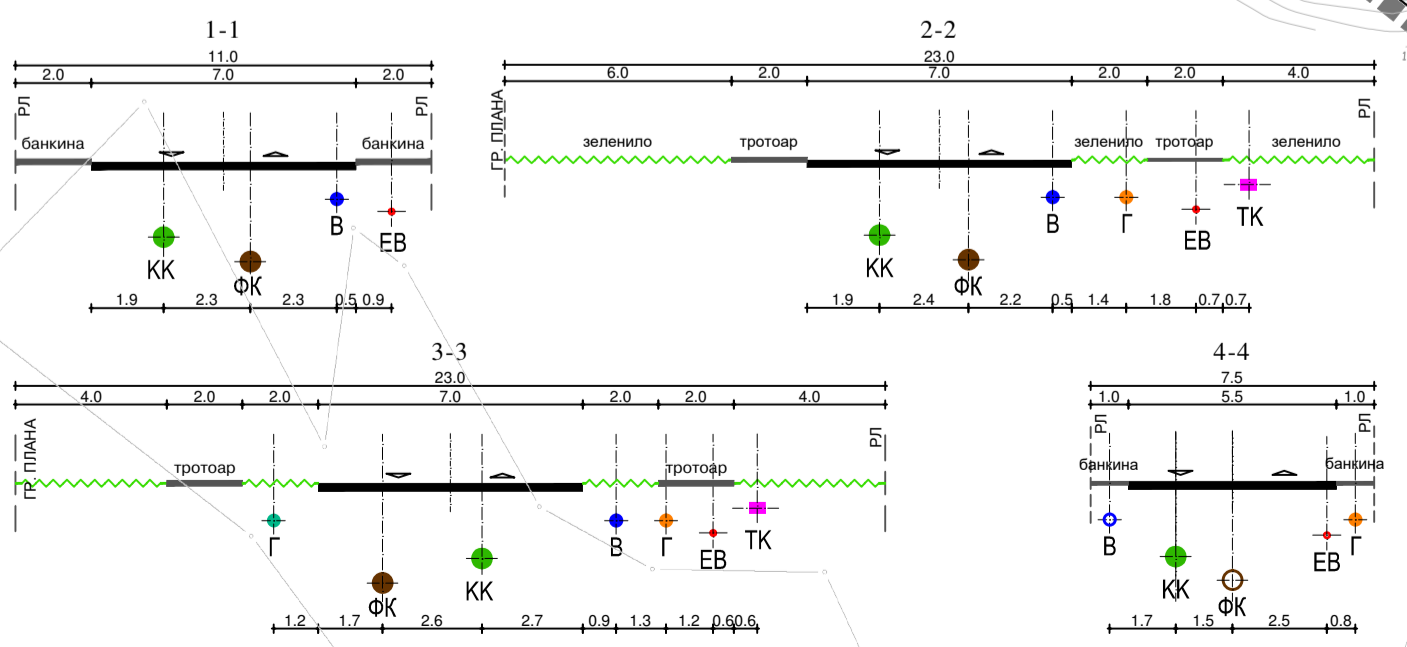
ПЛАН НАМЕНЕ ПОВРШИНА
 1:2000

- ЛЕГЕНДА**
- ■ ■ ■ граница плана
 - - - граница инж.геолошких рејона
 - ⊕ функционална целина - зона
 - површине јавне намене
 - ▨ површине остале намене
 - ▨ шумско и пољопривредно земљиште
 - жичара - ски лифт
 - зона тресетишта
- ВОДОВОД**
- постојећи водовод
 - - - планирани водовод
 - ⊕ постојећи резервоар
- КАНАЛИЗАЦИЈА**
- постојећа фекална канализација
 - - - планирана фекална канализација
 - ▨ постојећи комплекс постројења - ППОВ
 - - - планирана кишна канализација
 - - - регулација Орлове реке-отворени канал
 - ⊕ сепаратор и таложник
- ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА**
- постојеће трасе каблова 10kV и 35kV
 - - - постојеће трасе каблова 10kV и 35kV (укида се)
 - - - планиране трасе каблова 20kV
 - ⊕ постојећа ТС 10/0,4kV
 - ⊕ планирана ТС 20(10)/0,4 kV
- ТК МРЕЖА**
- ТК канализација
- ГАСОВОДНА МРЕЖА**
- планирани секундарни (РЕ) гасовод (p=1±4 bar)
 - планирани секундарни гасовод (p=1±4 bar) према Изменама и допунама ПДР прве фазе

ПОПРЕЧНИ ПРОФИЛИ 1:200

- постојеће
- планирано

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
 Плана детаљне регулације друге фазе туристичког ризорта 'Јабучко равниште' на Старој планини

СИНХРОН ПЛАН
1:2000

